

Statencommissie
Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

VERSLAG van de Statencommissie Mobiliteit en Duurzaamheid – 12 maart 2021

Voorzitter: Van der Linden

Aanwezige commissieleden: Bastiaans, Berghorst, Bosch, Hermans, Loomans, Megens, Mertens, Palmen, Reuser, Vincken, Van Wageningen, Westhoff, Wolters Gregório, Ijpelaar

Aanwezige burgercommissieleden: Van den Beucken, Lemmens

Aanwezig namens Griffie: commissiegriffier Van Birgelen, commissiemedewerker Steeghs

Aanwezige GS-leden: Gedeputeerde Burlet, Gedeputeerde Brugman-Rustenburg, Gedeputeerde Mackus

Overige aanwezigen: de heer Van Renselaar (Sweco Nederland), de heer Voncken (Bio Treat Center), de heer Van Bergen (OrangeGas)

Afgemelde commissieleden: -

1. Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder en vaststelling agenda

De voorzitter: Beste mensen, wij willen starten. Het is negen uur. Zelfs iBabs is weer in de lucht, als u gedacht had dat het uit de lucht was, maar dat is weer gerepareerd. We hebben een stevige agenda. Dus ik stel voor om te beginnen. Het quorum is ook aanwezig. Ook de Gedeputeerden worden geacht op tijd te komen en dat is er eentje nog net gelukt. Dus welkom allemaal. We hebben een quorum. Dat heb ik al gezegd. In deze zaal die onderhand vertrouwd is, denk ik voor de commissie en ook op deze manier prima functioneert. U kent de coronamaatregelen en ik verzoek u nogmaals om u daaraan te houden. We schorsen tussen de agendapunten om eventuele veranderingen van woordvoerders mogelijk te maken en ook nog even een technisch gedeelte erbij te voegen, wat we ook nog krijgen. De PVV heeft een vraag ingediend over de invloed van PS op de vaststelling van de RES. Zie agendapunt 8.3. Zijn er vanuit de commissie nog meer rondvragen die u wenst in te brengen? Nee. Dan houden we het daarbij. Dan is de vraag of er mededelingen zijn. Vanuit PS, nee. En vanuit GS? Ook geen mededelingen. Dan gaan we daar ook mee verder. Zijn er opmerkingen/suggesties naar aanleiding van de voorliggende agenda met inachtnaam van het punt van de PVV? Nee. Dan stellen we die bij dezen vast.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Het spreekrecht van de externen. Die zijn er niet. Zij hebben zich niet gemeld.

3 Verslag

De voorzitter: Dan zijn we bij de vaststelling van de verslagen. Er liggen twee verslagen voor die Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

vastgesteld moeten worden. Ze betreffen beide de vergadering van 27 november, waarbij verslag één vertrouwelijk ter inzage heeft gelegen omdat dat een besloten gedeelte van de vergadering betreft. Ik heb geen opmerkingen ontvangen en met uw goedvinden stellen wij de verslagen hierbij allebei vast.

4 Overzicht moties en toezeggingen

De voorzitter: Dan het overzicht van de moties en de toezeggingen. Er zijn naar aanleiding van de actuele overzichten van moties en toezeggingen geen reacties ontvangen. Ik kijk even of er nog reacties zijn. Ik zie ze niet. Dus dan stellen we dat bij dezen ook vast.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan de voorraadagenda. U heeft een gewijzigde voorraadagenda kunnen zien voor de vergadering van 28 mei. Drie Statenvoorstellen worden er verwacht. We gaan bekijken hoe we dat ook in de commissie op een goede manier moeten organiseren en dat betekent dus met die mededeling dat ik ook de gewijzigde voorraadagenda vaststel.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: U heeft kennis kunnen nemen van de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen en ik mag vaststellen dat uw commissie deze vaststelt. Dan is dat zo bij dezen gebeurd.

7 MOBILITEIT

De voorzitter: Mobiliteit. Dan zijn we dus aan agendapunt 7. Voordat ik de behandeling start, noem ik nog even de spelregels. Er zijn drie interrupties per fractie per termijn en voor het College drie. En u heeft vijf minuten spreektijd. En ook het College houden we aan de spreektijd. We moeten op tijd klaar zijn, want Landbouw zit hierna en zij hebben ook nog een stevige agenda.

7.1 2e voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML)

De voorzitter: De tweede voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg. We bespreken de voortgangsrapportage in één termijn. Ik geef daarbij aan dat u allen een voorlichtingsbijeenkomst heeft kunnen volgen digitaal. Die is volgens mij ook druk bezocht, waarmee misschien toch al een heleboel vragen de wereld uit zijn. We bespreken het in één termijn en ik wil het woord geven aan de heer Bosch, want dan ga ik langs die kant de vergadering af. Mijnheer Bosch, aan u het woord, vijf minuten maximaal.

PVV (Bosch): Goedemorgen voorzitter, dames en heren. Ik heb verschillende vragen nog open staan. Ik heb in de stukken gezocht naar de leisure lane en ook naar de start. Ik moet zeggen ik heb het niet gevonden. Toentertijd, twee jaar geleden, hebben geloof ik de Staten een zitting gehad en toen was er een bepaalde snelheid bij. We zouden dat als de showcase gaan gebruiken en het zou uitgerold moeten worden, maar tot nog toe is niets uitgerold, maar ik moet ook zeggen ik hoor niets en zie er niets meer van. Dus ik vraag mij af wanneer beginnen wij daar dan actie te ondernemen en te starten daarmee. Dan De Hut en De Plank. Daar hebben wij toen gezegd dat is de tweede fase voor het

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

verwerven van een fietspad, aan Belgische zijde dacht ik zo uit mijn hoofd. Ik vraag mij ook daar af of wij ver zijn gevorderd en lukt dat of gaat dat niet lukken en moeten we daar iets anders gaan bedenken, maar in ieder geval schuift dat ook royaal op. Wat mij opvalt, ook in de voortgangsrapportage, is dat de projecten erg ver naar achteren schuiven, jaren duren. Het is natuurlijk ook zo dat als je een project initieert, dat zie je ook wel bij de Buitenring, dat het dan een incubatietijd heeft van tien of twaalf jaar en dan pas start, maar ik had gedacht dat deze projecten die wat kleiner zijn toch vlugger zouden starten. Natuurlijk is de wereld ook wat complexer geworden en is het ook wat moeilijker om vergunningen en zo iets te vergaren. De BPL. Ook daar is mijn vraag hoeveel panden hebben wij daar nog in bezit die nog uitgepand moeten worden en verkocht? En hoe zit het met de procedurezaken? Dan bedoel ik Gerrickens afkoop enzovoorts. Ook daar had ik even graag eens gevoel van hoe zitten we daar en wat kunnen we daar verwachten. Dat is het op dit moment. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mijnheer Wolters Gregório. Als u het goede plaatje er ook voor zet, dan is dat voor iedereen ook helder.

SP (Wolters Gregório): Nu moet het goed zijn. Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met complimenten te geven over deze manier van rapporteren. Het is heel helder neergezet en het geeft ons een goed inzicht op de diverse projecten. We hebben ook het idee dat de Gedeputeerde op dit moment een goed overzicht heeft over het hele dossier, dat hij daar redelijk over in control is. Op dit moment heb ik eigenlijk nog twee vragen naast een aantal die mijnheer Bosch al heeft gesteld. De belangrijkste is misschien wel de vraag hoe worden de omwonenden of andere belanghebbenden op de hoogte gehouden of geïnformeerd over vertragingen die op verschillende projecten spelen of over de wijziging van scope mocht GS daar besluiten in nemen. Dat is één. De andere is: Wat doen alle onderzoeken en rapporten op het gebied van fiets en spoor met als voornemen om de Limburgers daarin beter te bedienen of zelfs mensen uit de auto te krijgen? De vraag is eigenlijk specifiek kunnen de Gedeputeerden onze zorgen hierover wegnemen. Eigenlijk is de vraag hoe gaan we voortvarender van slag want ik zie bijna op elk punt van spoor of fiets dat er wel een **[onverstaanbaar 8:21]** is en op zich is een fietspad aanleggen niet zo heel erg moeilijk lijkt mij. Dat doen wij immers al vele jaren. Een spoor is misschien een ander verhaal maar we maken ons er wel zorgen over dat daar vaart in komt te zitten en dat er nog iets wordt gerealiseerd deze periode. Dus misschien dat u daar zorgen over kunt wegnemen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Berghorst. Aan u het woord.

PvdA (Berghorst): Ja, twee opmerkingen. Om te beginnen wil ik mij heel erg aansluiten bij de opmerking van de heer Wolters Gregório. Eindelijk heb ik het gevoel na al die jaren dat we een goed en helder beeld hebben over de stand van zaken van de mobiliteitsportefeuille en compliment daarvoor. En ik zou u willen vragen of u in het College eens zou willen overleggen of het niet verstandig is om deze manier van rapporteren te gebruiken bij andere majeure dossiers. Ik denk aan de campussen. Ik denk aan het vliegveld dossier en misschien ook wel aan de begroting, want over de begroting klagen we met elkaar altijd dat het allemaal zo ingewikkeld is. Op deze manier is het voor iedereen snel helder, praktisch en inzichtelijk wat de stand van zaken is. Ik zou het zeer waarderen als u beide deze boodschap namens mij en misschien wel namens een aantal collega's mee zou nemen naar de Collegetafel, want we kunnen het met elkaar allemaal veel beter doen in dit huis als wij daar Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

met elkaar op sturen. Dat blijkt wel uit wat wij bereikt hebben op het dossier mobiliteit. Dan de inhoud. Ik maak mij zorgen over het tramproject. En waarom maak ik mij daar zorgen over? Er staat hier bij een asteriskje ergens onderaan over de planning 'deze data zullen verschuiven, een geactualiseerde integrale planning zal in een eerstvolgend overleg van de bestuurlijke werkgroep worden vastgesteld.' Deze zal vervolgens met de Staten worden gedeeld. Dat is allemaal prima. We weten dat aan Belgische zijde er opnieuw gediscussieerd wordt over het nut en noodzaak van de tram. En ik hoor de verantwoordelijk portefeuillehouder in de gemeente Maastricht roepen "nee, nee, nee, het gaat allemaal goedkomen, we gaan die planning halen." Maar ik zie dat wij medio 2021 de gunning hadden moeten doen, dat gaan we natuurlijk al van zijn lang zal je levensdagen niet meer redden, dat de start van de uitvoering dan in 2022 zou zijn en dat het project dan gereed is volgens planning 2024-2025. Die planning gaat nu volgens deze rapportage opschuiven. Een opschuivende planning: een knop tijd, een knop geld, een knop scoop. Als we aan de knop tijd draaien dan draait in ieder geval de knop geld ook mee. Dus dat heeft financiële gevolgen, ook voor ons als medekartrekker in dit dossier en ik zou graag willen weten of er al een indicatie is van de financiële gevolgen en ook wanneer dit tramtraject voor het laatst op het actuele prijspeil is gebracht. Want ik ben heel erg bang dat dit het eerstvolgende dossier is waar we een vertrouwelijke informatiesessie over krijgen omdat de prijzen niet geïndexeerd zijn en het allemaal een tikkeltje duurder is geworden. Dan tot slot zou ik het heel erg appreciëren als de Gedeputeerde even zou bijpraten over het dossier Maaslijn. Er is in Den Haag wat gebeurd en ik ben heel erg benieuwd wat voor gevolgen het aannemen van die PvdA-motie heeft nu voor de onderhandelingen en of het goed gaat komen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is mevrouw Lemmens van GroenLinks.

GroenLinks (Lemmens): Ja, bedankt voorzitter. Namens GroenLinks ook complimenten voor deze heldere rapportage en ook net als mijn buurvrouw ben ik het ermee eens dat als het een goed voorbeeld is dat het fijn zou zijn als het goed doet volgen voor wat betreft andere projecten. Waar wij aandacht voor willen vragen is inderdaad de stand van zaken bij die affaire afkopen Gerrickens. Wij vinden de aanbevelingen van de Griffie dat de koppeling wordt gelegd met de jaarstukken en de begroting voor wat betreft de financiën een heel prima voorstel. En wij zouden ook graag meer inzicht hebben in de ontwikkelingen in de tijd voor wat betreft het project tram Maastricht-Hasselt. En we wilden de Gedeputeerden vragen om de stand van zaken toe te lichten met betrekking tot de verkenning uitvoeringsprogramma gedragsbeïnvloeding fiets. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Lemmens. De heer Loomans van de Partij voor de Dieren.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel voorzitter. Het wordt bijna saai maar ook wij willen graag nog een compliment aan het lijstje toevoegen over de heldere manier van rapporteren. Over al die lopende projecten heb ik verder geen specifieke vragen, maar ik zit mij nog wel één ander ding af te vragen. Wij hebben met al die mobiliteitsplannen voor een hele lange horizon vooruitgekeken, als ik mij niet vergis tot 2032 of 2030. Dat maakt niet zoveel uit. Maar sinds wij dat gedaan hebben, hebben wij natuurlijk de hele coronacrisis gekregen en die heeft flinke invloed op onze mobiliteit. Ten eerste zijn heel veel verkeersstromen sterk afgenomen. Tegelijkertijd zien we dat heel veel mensen nu kiezen voor de fiets en andere vormen van laten we zeggen meer individueel verkeer en duurzamer verkeer. Is dat voor het College nog aanleiding om die langetermijnplannen nog een keer tegen het licht te houden en nog eens een keer te kijken of er misschien nog iets verschoven moet worden in die Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

prioritering, met andere woorden of we misschien toch nog wat meer fietsdingen en dat soort vormen van mobiliteit naar voren moeten halen ten opzichte van asfalt? Dat is mijn enige vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan de heer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja dank u wel, voorzitter. Het wordt steeds saaier want ook wij hebben complimenten over de diverse aanpassingen aan de leesbaarheid, de begrijpelijkheid en de structuur. Een compliment dus. En prima ook hoe de vooraf gestelde beleidskaders in samenhang geschetst zijn en de verwijzingen. En die voortgangsmeter en die projectenbundel is echt een verademing moeten we zeggen. Wat we misschien nog missen is een knop stukje risicobeheersing bij de projectenbladen, voor zover dat dan nodig is, zoals we dat dan ook bij die projectrapportages van de grote projecten wel zien. We zijn blij met de analyse en de bevindingen van die analyse die overlappen eigenlijk wel met de bevindingen die wij hadden. Als het gaat om de Maaslijn hadden we ook al vastgesteld dat die kleur en risico-elementen tussen de projectbladen en de grote rapportage verschillen vertoonden. Dus ons verzoek is om deze projectbladen en de afzonderlijke grote rapportages goed langs elkaar te leggen. En uit de mededeling van de portefeuillehouder blijkt dat daar adequaat in ieder geval op gereageerd is al. Wat betreft het onderdeel financiering mag voor wat ons betreft het begrip derden wat verder uitgewerkt worden. Voor wat betreft de N270 in Venray zien wij voorsnog geen rode kleurtjes maar wij denken dat waakzaamheid geboden is en wij hadden graag wat meer toelichting over scopewijziging als onderdeel van de financiële risico's. Zowel tijd als financiën vragen om de aandacht en LOKAAL-LIMBURG wil graag wat meer weten over de risicobeheersing op de genoemde risico's want van ieder zijn er namelijk al vier mogelijke risico's benoemd in het project. We zien uit de heroverweging mobiliteitsopgave een jaar geleden nu mooie zaken opbloeien zoals Wittemer Allee, De Hut - De Plank, de locatiegebonden maatregelen N266-275 Nederweert. Het is plezierig om dat op deze manier via de monitor te volgen en ook goed en mooi om te vernemen dat ondanks de pandemiesituatie de contacten met de gemeenten overeind blijven. Daar hadden we namelijk naar gevraagd in de Webex-sessie. De versnellingsprocessen staan op bladzijde 43 in een mooi, overzichtelijk rijtje waarvan vele zaken ons nog in het geheugen gegrift staan van de discussie van een jaar geleden. Eén van die zaken waar wij nog een schriftelijke vragen over uit hebben staan, is het snelfietspad Beesel-Venlo. Die antwoorden wachten we natuurlijk af, maar omdat dit project niet in deze rapportage staat, hebben wij nog wel één extra vraag. Hoe moeten we dit project zien in het licht van de versnellingsprojecten? Als het gaat om Limburg als regisseur verkeersveiligheid, dat zien we bladzijde 104, ligt de uitvoering voor een groot gedeelte bij de partners van de Provincie en het ROVL regisseert en stimuleert de samenwerking en coördineert, ondersteunt en faciliteert de uitvoering. Kunt u aangeven, College, hoe verkeersveiligheid van provinciale wegen die door dorpen lopen wordt bevorderd, bijvoorbeeld aan de hand van de casus N554 Horst-Tienray. Dan de Maaslijn. Die staat garant voor hoofdpijn. Een rood verkeerslicht bij een reeds gerealiseerd bedrag van € 21,1 miljoen. Er is al veel extra geld bijgelapt en er zijn kunstgrepen toegepast. En de giffeker lijkt nog steeds niet leeg. Het verkeerslicht voor tijd staat nog op groen maar als je de benoemde risico's bekijkt, knippert dat groen al. Dus oppassen geblazen, want ook tijd is geld. Het project Vierpaardjes heeft een sterke verbinding met de Maaslijn en daar zouden we in een volgende voortgangsrapportage toch graag wat meer informatie over zien. We vroegen onlangs over Limburgse treinstations in het kader van het geld voor toekomst OV 2040. Er werd geantwoord dat de inspanningen voor de twee treinhaltjes voor wat betreft de Maaslijn op lange termijn wel aan de orde

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

kunnen zijn, maar op 1 maart meldt De Limburger dat het definitief over en uit is met het station Greenport Grubbenvorst, een stevige domper zo'n acht jaar na het initiatiefvoorstel de Limburglijnen. We danken in ieder geval iedereen die ingezet heeft en gewerkt heeft aan deze rapportage. Wij zien uit naar de aangekondigde informatieve sessie over de gebiedsverkenningen, de werksessie over risicoreserves en natuurlijk weer de derde voortgangsrapportage. Dank ook voor de infosessie en dank voor de beantwoording van onze technische vragen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is net binnen de tijd. Dan is nu het woord aan de heer Ijpelaar van het CDA.

CDA (Ijpelaar): Ja dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het begon vrij goed in de commissie dacht ik en daarna werd het bijna liefelijk. Dus ik wil mij toch graag bij de heer Bosch aansluiten dat wij toch ook lezen dat een aantal projecten vertraagd zijn. Dat lezen we inderdaad heel gemakkelijk omdat er een prachtige rapportage zit. Dus daarin sluit ik mij aan bij de complimenten van de eerdere inbrengers. Alleen, ik wil toch vroegtijdig op het gas trappen om te voorkomen dat we dadelijk stilstaan op de vluchtstrook want we hebben natuurlijk een aantal jaren gehad dat we extra regels hebben gecreëerd. U bent natuurlijk opgevoed door mevrouw Berghorst die terecht een aantal keren heeft gezegd, we moeten risico's goed in kaart brengen maar we moeten nu niet zorgen dat we maar wachten en analyseren en onderzoeken, want hoe langer we wachten hoe meer problemen we gaan vinden. Dus het is nu echt taak om op dat gaspedaal te drukken en de schop in de grond te krijgen en deze periode zoveel mogelijk infraprojecten door te laten gaan.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, mevrouw Berghorst wenst u wat te vragen.

PvdA (Berghorst): Ja. Ik vraag mij af of de heer Ijpelaar het met mij eens is dat op het moment dat je weet dat je projecten tegen een P50-raming eigenlijk altijd duurder worden, dat het dan gewoon verstandiger is om een P85-raming te hebben omdat je dan juist de snelheid in een proces kunt houden, want dat is natuurlijk waarom we dat doen. Het is niet omdat we al die projecten extra duur willen maken en daarom naar de bodem willen laten zinken. Nee, wij willen juist dat die projecten voortgang maken en dat we daar niet ieder halfjaar opnieuw met elkaar besluiten over moeten nemen omdat er extra geld nodig is. Dat is waarom we dat doen. Ik ben benieuwd of u dat met me eens bent?

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar

CDA (Ijpelaar): Ja, misschien vist mevrouw Berghorst dan nog naar een explicieter compliment want ik heb natuurlijk impliciet gezegd dat ik het best goed vind wat mevrouw Berghorst heeft gedaan. Dus dat wil ik bij dezen dan ook expliciet nog wel even aangeven. Ja natuurlijk moeten we de risico's goed in kaart hebben. Alleen ik denk dat we nu op een punt zijn gekomen dat we moeten stellen met elkaar, dat het niet alleen maar gaat over de risico's in financiële zin. Met name ook als je kijkt naar de N280 komt daar nu weer, omdat we met elkaar best een goede tijd nemen, een nieuwe verkeersberekening nationaal. Weet je, we kunnen net zo lang wachten totdat er allerlei nieuwe onderzoeken komen en daar zijn ze heel erg goed in in Den Haag. We hebben nu weer het stikstofdossier dat overal een rem op legt. Dus ik wil wel vragen om te kijken van kunnen we die planfase zo kort mogelijk houden, want ik verwacht dat we anders toch wel tegen nog wat extra problemen aan gaan lopen. Dan kom ik eigenlijk ook op de versnellingsprojecten van corona want voor een aantal van die projecten is al heel

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

erg duidelijk wat de versnellingsmogelijkheden zijn, maar er zijn ook een aantal projecten die staan eigenlijk op oranje maar die worden toch aangemerkt als versnellingsproject. Daar hangen een aantal risico's aan. Daar hangen een aantal mitsen en maren aan. Tegelijkertijd zijn er heel veel mogelijkheden. Dus ik ben benieuwd wanneer de Gedeputeerde daar een knoop in door kan hakken wanneer dat het een oranje stoplicht gaat zijn of een hartstikke helder groen stoplicht waarin we kunnen versnellen. Daarnaast wou ik nog een compliment maken over de fietsagenda, want de vorige paar keer hebben we gezegd waar zijn die projecten, er is nog best veel geld over. We zien nu een aantal fietsprojecten verschijnen. Er is met de gemeenten onderhandeld. Dat is goed. Dat ziet er goed uit. Ook daarin denk ik dat het goed is om zo snel mogelijk die schop in de grond te krijgen om die fietsprojecten te realiseren want er fietsen meer mensen en ik denk dat in de komende jaren dat hard nodig gaat zijn. Dan las ik ook een aantal keren in het IPML dat we wachten op besluitvorming in de lokale politiek of dat er gemeentelijk nog een overweging moet zijn. Misschien is het goed, want we zitten hier best met een divers gezelschap, om dat in die IPML ook nog wat explicieter aan te geven. Want wij hebben natuurlijk allemaal een aantal lokale collega's achter ons staan en wij vinden hier wat en vervolgens kunnen wij misschien de handreiking doen om niet alleen de bestuurlijke weg te kiezen die u loopt, maar ook de politieke weg om u en onszelf daarin te helpen. Dus ik zou willen vragen of we daar misschien nog een bijdrage aan kunnen leveren en dat kunnen versnellen. Dan de allerlaatste. We lezen steeds vaker dat rondom infraprojecten ook gezocht wordt naar mogelijkheden voor de duurzame energie. Nu is mevrouw Brugman daar ook portefeuillehouder van. Dus ik dacht ik leg hem hier toch op tafel. Er is een prachtige opsomming in het IPML over hoeveel lantaarnpalen, vangrails, vierkante kilometers grond wij hebben. Als je dat leest dan schrik je, maar dan zie je ook wel kansen en mogelijkheden. Ik weet dat ze in Duitsland zelfs de optie rondom snelwegen prefereren, het grondgebruik daar, omdat daar veel stikstof neerdaalt, om daar juist die zonnepanelen neer te leggen. Met name die zonneladder die wij hebben die spreekt daar nog niet expliciet over, maar ik ben benieuwd of die relatie tot die infraprojecten al te maken is en of daar ook al over nagedacht is want dat zie ik niet terug in het IPML. Het kan ook dat het in een ander stuk staat. Dus dat was mijn inbreng. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Oké, op het nippertje. Mijnheer Van Wageningen van D66, aan u het woord.

D66 (Van Wageningen): Met excuus voor mijn late binnenkomst. Ik heb inderdaad wel een pedaal ingedrukt, maar het was juist geen gaspedaal. Het was het pedaal van mijn fiets en ik had een kapotte band en dat was geen geldig excuus. Maar het is wel waar. Het was niet de band van mijn fiets maar de band van mijn mondkapje. We gaan inderdaad fietsen in relatie tot corona. Mijnheer Ijpelaar heeft zojuist al het gras voor mijn voeten weggemaaid. Een van de manieren waarop de Provincie echt kan bijdragen aan een gezonde reactie op de coronapandemie is inderdaad de omstandigheden waaronder je kunt fietsen, de fietsinfrastructuur te verbeteren. Ik sluit mij helemaal aan bij mijnheer Ijpelaar met dien verstande dat we de projecten echt in de praktijk willen zien. Dus wij worden niet blij als wij ze hier in dit programma zien verschijnen, maar we worden pas blij als we ze werkelijk in het veld zien en daar schort het wel aan. Ik ga daar gedetailleerder op in zo meteen en ik wil het ook graag over de Buitenring Parkstad Limburg hebben. Die hebben we namelijk groen licht gegeven uiteindelijk als Staten met een projectbudget van € 440 miljoen en we hebben hem sindsdien nog verhoogd voor de verdiepte ligging van Vaesrade en om risico's te kunnen ondervangen. En het eind van het verhaal is dat het € 445 miljoen gekost heeft. Daar zitten nauwelijks nog rafelrandjes aan. Dat laatste heb ik toch wel goed begrepen dat er geen rafelrandjes meer aan zitten. Ik heb er wel nog een

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

vraag over. Wij hebben speciaal gevraagd hoe het zit met de overdracht van dit project van ontwikkeling naar beheer. Ik zie de heer Bosch namens de PVV knikken. Sommige mensen begrijpen al direct waarom ik het zo interessant vind.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen, kunt u die microfoon meer voor uw mond doen? Dat is voor de bandopname.

D66 (Van Wageningen): Dichterbij of juist verderaf? Dank u wel. Ik vind het interessant omdat als Staten moeten we even scherp zijn als het wordt overgedragen. Het kan maar zo zijn dat de specialist van de Provincie met de aannemer langs het tracé liep en zegt, dit moet eigenlijk nog wel beter en dat die aannemer dan zegt, ja het moet beter maar het is wel afgesproken zoals het nu is en dat de specialist dan zegt, oké ik kan het niet meer uit het projectbudget halen want dat zit al vol maar doe het dan in het kader van onderhoud, volgend jaar of het jaar daarop, ik zal er wel voor zorgen, met die open aanbesteding hebben we wel een oplossing, dat weten we toch wel. Het is geen beschuldiging dat het zo gebeurt maar het kan zo gebeuren en daar moeten we scherp op zijn. Daarom vraag ik het echt expliciet. In deze rapportage is het meegenomen. Dat klopt. We hebben erom gevraagd en het is meegenomen. Er wordt nu beschreven wat er gebeurt bij die overdracht. Maar ik wil echt nog wel expliciet ook van het College horen dat hier geen rafelrandjes meer aan zitten en dat ons beheerbudget niet overbelast gaat worden door de Buitenring Parkstad Limburg en als het toch zo is dan moeten we dat tijdig weten gewoon. Daar moet geen verstoppertje over gespeeld worden. Als die antwoorden positief erop zijn dan zou het wel een prestatie van formaat zijn want we logenstraffen dan het idee dat de projecten altijd uit de hand lopen. Dat zijn complimenten waard aan alle betrokkenen, ook aan de aannemer en ook aan de mensen van de Provincie die ze begeleiden. Wat ik net zei was geen verdachtmaking. Ik hoop dat het een compliment gaat worden. Het is dus ook goed om te horen dat de Parkstadgemeenten nu allemaal aan hun inspanningsverplichting hebben voldaan en we hadden daar wel een hard hoofd in. Des te oprechter nu ons compliment. Ook complimenten over SROI in dit project, Social Return On Investment. De aannemer heeft meer dan de verplichte 7,5% van de aanneemsom hieraan besteed aan het uit de kaartenbak halen van de mensen. Al die mensen die daaraan gewerkt hebben die hebben nog steeds betaald werk wordt hier gerapporteerd behalve eentje die nog een arbeidsbegeleiding ontvangt. Dat zou echt een geweldige prestatie zijn. Ik vraag u dus ook of dat zo is, maar als dat zo is dan is het ook goed om daarvan te leren. Daar staat dat het door goed spel met de aannemer komt. Kunt u toezeggen dat de organisatie dat voor zichzelf nog wat explicieter maakt en het in aanbestedingsregels en in werkinstructies vastlegt, zodat we er ook in komende projecten van kunnen leren? Dan kom ik nu op nog één autoproject, inderdaad De Hut - De Plank. Het werd al eerder genoemd door LOKAAL-LIMBURG. In fase 2 werkten we toen naar een spectaculair resultaat. Het fietspad was namelijk oorspronkelijk aan de oostkant van de weg gepland. Daar leidde het tot knelpunten en dan zou het naar de westkant van de weg komen maar in België. Ik zou graag weten of dat gelukt is want dat zou spectaculair zijn als dat in samenwerking met de Belgen gelukt zou zijn. Dan nog een aantal fietsprojecten. Snelfietsroute Maastricht-Sittard. Die staat al voor een deel op de landelijke snelfietsroutekaart als gerealiseerd, namelijk het tracé van Meerssen naar Beek, maar veel mensen die daar fietsen hebben niet het idee dat die gerealiseerd is. Op een deel van dat tracé mogen gewoon nog auto's rijden. Die rijden 60 kilometer per uur maximaal maar in de praktijk harder. Dus het voelt niet aan als een veilige langeafstandsfietsroute. Moet dat niet alsnog worden aangepakt en alsnog worden verbeterd? Dan Maastricht-Meerssen. De uitvoering zou nu gestart moeten zijn. Wacht even. Ik heb die niet zelf

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

kunnen controleren. Ik heb niet vanochtend nog gecontroleerd maar tot voor kort zag ik daar niets gebeuren. Dus die zou gestart moeten zijn maar eigenlijk zie ik nog niets. Beek-Elsloo-campus Chemelot. Die is gelukkig nog maar in de planvorming qua fase, want de naam Maastricht-Sittard is helemaal niet terecht voor dit tracé lijkt me. Je komt namelijk nooit in de buurt van dat tracé als je zo snel mogelijk van Maastricht naar Sittard wilt fietsen. En ook Chemelot ligt aan de andere kant van de snelweg en je wilt liever niet omrijden.

De voorzitter: Kunt u afronden, mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Ja. Ik praat zo lang door want ik wil ze graag in de praktijk ook echt gerealiseerd zien en ik sluit niet uit dat deze nut heeft maar het is niet een snelfietsroute van Sittard naar Maastricht. En ik heb een vraag over de fietsbrug bij Borgharen. Die staat al op de agenda sinds 2006 en hij is al twee keer verplaatst. Nu is die weer verplaatst en nu zou die wel haalbaar zijn maar in de praktijk gebeurt er nog steeds heel weinig. Mijn vraag is: Heeft Rijkswaterstaat hier al toegang voor gegeven, want dat is het belangrijkste knelpunt dat ik nu zie. Hij staat sinds 2017 ook al op onze begroting. Hij is nog steeds niet gerealiseerd en daar is echt wel behoefte aan. Dus graag een nadere uitleg daarvan. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Reuser van Samen voor Limburg.

Samen voor Limburg (Reuser): Dank u wel voorzitter. Ja, een compliment dat is al heel vaak gegeven. Ik sluit ons daar graag bij aan. Deze voortgangsrapportage geeft ook aan hoeveel onze Gedeputeerden en wij eigenlijk op ons bordje hebben liggen: 180 bladzijden. Mijn eerste vraag aan beide Gedeputeerden is, waar maakt u zich dit jaar nog extra zorgen om, behalve dan de grote projecten? Samen voor Limburg zou graag nog wat meer informatie hebben of een update hebben over de leisure lane. Dat is net al genoemd. De tram is al genoemd en de Maaslijn is uiteraard ook genoemd. Ik heb nog twee opmerkingen verder. Ook dank aan de Griffie voor de quickscan. Volgens mij staat er op de eerste bladzijde van die quickscan een fout. Bij de eerste asterisk staat bij provinciale besluit van 18 december 2021. Dat lijkt mij een beetje vroegtijdig. Dus misschien moet daar even naar gekeken worden. In diezelfde quickscan staat ook de vraag aan ons of wij voor de volgende periode dezelfde projecten willen laten scannen en Samen voor Limburg zou dat wel een goede zaak vinden en met name omdat onder andere de fietsbrug in Borgharen staat vermeld. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u ook. Mijnheer Westhoff, Forum voor Democratie, aan u het woord.

Forum voor Democratie (Westhoff): Goedemorgen. Bedankt. Voor Forum voor Democratie dezelfde complimenten. Dat is bijna een herhaling. Het is duidelijk een overzichtelijk werkstuk. De enige opmerking die ik zou willen maken op het stuk zelf is, alstublieft iets meer links in de digitale versie, want in de 180 pagina's zoek je je een ongeluk als het sec een pdf is. En na de inhoud is er één onderwerp, uitgaven slim, veilig en duurzaam, en daar staan een hele verzameling projecten onder. Misschien ligt het aan mij maar ik heb eigenlijk heel weinig uitleg over deze projecten kunnen vinden. En zeker als je kijkt naar de hoeveelheid projecten: Roermond bereikbaar, Limburg bereikbaar, Zuid-Limburg bereikbaar. Waarom moeten dat aparte projecten zijn? Kan dat allemaal niet in elkaar geschoven worden? Kan er eens een keer gekeken worden naar de samenhang van al deze Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

projecten. Verkeersmanagement, slim, veilig, duurzaam. Wat zijn de doelen eigenlijk en de gewenste resultaten van al deze projecten en wat is de samenhang? Dat is eigenlijk de enige vraag die ik over dit onderwerp heb. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Bastiaans van de VVD als laatste in het rijtje.

VVD (Bastiaans): Dank u wel, voorzitter. Dan kan ik niet achterblijven, maar dat wil ik ook zeker niet, met het uitdelen van complimenten, maar dat had ik vorige week al gedaan tijdens de sessie die we hadden. Eén vraag over die sessie die ik nog had is, hoe gaan wij monitoren. Wanneer krijgen we het signaal als wij die overschrijding maken? Krijgen we dat bij de overschrijding van het projectbudget of krijgen we dat bij de overschrijding van het geld dat we ter beschikking hebben, de complete ruimte. Daar zou nog naar gekeken worden hoe we dat dan gaan aangeven in dit stuk. Dus mijn verzoek is om dat niet te vergeten want dat hebben we hier nu nog niet in staan. Er werd net gerefereerd aan het ontbreken van de leisure lane en met name de leisure lane heeft nogal mijn aandacht. Die heb ik dus wel kunnen vinden in dat stuk. Waar ik een beetje van onder de indruk ben, is dat wij € 25 miljoen aan budget ter beschikking hebben gesteld voor een project dat loopt van Simpelveld tot Schinnen omdat dat zeer belangrijk zou zijn voor IBA Parkstad om daar enkele stoppunten in te lassen zodat mensen mooi met de fiets of te voet of per skeeler over dat vier-en-een-half meter diamanten leisure lanetje, ik heb het al pleasure lanetje genoemd, een leuk om te hebben lanetje en noem maar op, om daar te recreëren. Nu zie ik daar wel geel staan bij financiën en wij hebben heel uitdrukkelijk gezegd € 25 miljoen en geen euro meer. Dus ik vraag mij even af waarom dat dan nu op geel staat. Daarbij zie ik dat daar een stukje onuitvoerbaar is, het stukje Simpelveld-Kerkrade. Dan denk ik van, wat is dan nog het nut van dat leuk om te hebben lanetje. Moeten we niet heroverwegen of we überhaupt deze baan gaan meefinancieren, want je gaat ook niet de tram Hasselt-Maastricht aanleggen en bij Maastricht bij de grenspost stoppen. Dat lijkt mij geen mooi project. Dus de vraag concreet is eigenlijk als er projecten uitvallen kunnen wij dan nog dit heroverwegen om het überhaupt uit te voeren. Zo niet, wat gaat er dan met die € 25 miljoen gebeuren, want € 25 miljoen uitgeven voor minder kilometers fietspad lijkt me ook niet de afspraak die we gemaakt hebben? Dat was mijn vraag, mijn opmerking.

De voorzitter: Dank u wel. Compliment voor de commissie. U hebt gemiddeld drie minuten gebruikt. Dus dat is fantastisch. De vraag aan het College is om het met dezelfde spoed af te werken als het kan. De max is 30 minuten. Dus gaat uw gang.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. Ook dank en de complimenten die er ook vooral aan het ambtelijk beraad zijn, want eigenlijk hebben we er lang aan gewerkt om het eenduidig te krijgen zodat we ook de juiste discussie kunnen voeren, dat ook duidelijk is waar hebben we de opgave, waar lopen we in de pas. Dan is het ook fijn in de commissie dat in ieder geval dat klopt, want dan kunnen we het hier ook over de inhoud hebben. Die zullen we ook zeker overbrengen en misschien ook beginnen met de opmerking van mevrouw Berghorst. Zij zegt **kunnen we het niet in meer dossiers doen?** We zijn wel op een aantal dingen aan het kijken of we het kunnen doen, bijvoorbeeld bij natuur, niet helemaal letterlijk uiteraard, maar om de denklijn ook te doen. Bij de campussen zijn we ook aan het kijken of we dat in één lijn zo kunnen wegzetten. Dat zal niet helemaal letterlijk hetzelfde zijn maar we zijn zelf ook tevreden. Dit geeft het College ook meer overzicht en grip op de dossiers, net zozeer als dat voor de Staten geldt. **Daarom zijn wij wel in die denklijn aan het kijken wat wij**
Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

ervan kunnen leren en verder kunnen doen.

In algemene zin wou ik nog dit zeggen. Dat is tijdens de bijeenkomst en werksessie twee weken geleden aan de orde geweest ook. Dat stuk is dinsdag in het College geweest en toegestuurd, zo werken wij, om met name ook op basis van wat er nu ligt grip op die dossiers te houden. Er was net even een discussie tussen u en de heer Ijpelaar op P85/P50 dat wij eenduidig na die fases een besluit nemen, dat die discussie ook weg is en dat het ook op soortgelijke wijze geweest. **Over die werkwijze willen we ook een aparte sessie wijden om u mee te nemen hoe we daarmee omgaan.**

En onderdeel daarvan kan zijn, en de heer Van den Beucken had het over hoe wij met risico's omgaan, dat een motie is aangenomen of een amendement dat alles in de risicopot zit en dat is ook de meest deugdelijke wijze, maar hoe gaan we dadelijk om met welke projecten. Wil de Staten graag dit. Vinden we dat echt terug in de Staten en welke dingen niet. Dat is eigenlijk ook een beetje de vraag die de heer Bastiaans op een iets ander thema stelde, maar daar willen we met u ook op de inhoud ingaan op basis van een aantal voorbeelden waar wij mee bezig zijn en hoe de Staten daarmee wenst om te gaan. **Dus dat komt ook nog naar u toe.**

Er zijn misschien nog een aantal punten die ook voorbijkomen en daar kom ik zo even op terug.

Mevrouw Lemmens vroeg ook **wanneer komt er een koppeling met de jaarstukken. Daar willen we eigenlijk de volgende rapportage aan wijden hoe we dat gaan doen. Dus we zeggen ook toe dat we dat ook gaan invullen.**

De heer Van Wageningen had het over de algemene overdracht van wegen. Dat is denk ik terecht. Er staat tekstueel een stuk in hoe we dat ook goed kunnen markeren. Dat is eigenlijk belangrijk. U sprak over, zijn er rafelrandjes van de Buitenring. Ik geloof het niet maar als dat zo zou zijn dan moeten we dat ook duidelijk weergeven. Misschien in het algemeen vroeg de heer Reuser nog, waar maken we ons zorgen over. Dat is natuurlijk een terechte vraag. Over de grootste projecten met de grootste risico's hebben we de eerste zorg, zoals de Maaslijn in goed vaarwater brengen. Daar zitten de grootste risico's voor de Provincie qua financiële zaken achter maar er zijn er een aantal meer, zoals de tram. Daar kom ik zo even op terug. Dat zijn wel dossiers waar we bovenop moeten blijven zitten. En in algemene zin is er de veelheid van projecten en dat is meer met de organisatie. Daar hebben wij in het kader van zo werken wij, en daar zullen wij op terugkomen, dat wij grip houden op die projecten. De heer Ijpelaar vroeg daarover en op het gas trappen. Ik geloof de heer Van Wageningen doet het op de fiets dan en u zult met de auto zijn gekomen. Ik weet niet of dat helemaal CO2-neutraal is maar dat laten we in het midden. Maar op het gas trappen is wel dat wij eigenlijk doordat wij die fase van zo werken wij steeds scherper hebben, dat wij het ook zien in elke fase en een voorbeeld is de N280. Wij hadden eigenlijk bij de vorige voortgangsrapportage een planning en we hebben toen ook aangegeven we lopen tegen een herijking van het verkeersmodel. Dat moeten wij herijken om het juridisch houdbaar te maken. Dat betekent ook iets voor de doorrekening van stikstof en

[onverstaanbaar 0:43:19] Daar is ook een nieuw rekenprogramma en dat betekent een oplossing. Dan loop je met risico's aangeven een kans op vertraging. Dat hebben we nu van één kwartaal. Wat we daarbij zeggen, en daarom is die oranje, is dat we wel in die versnellingsagenda proberen die tijd nog terug te winnen in die aanbesteding en dat soort zaken. Dus we zitten er scherp op om dat te doen. Maar meerderen gaven ook aan hoe houden wij ook die kleinere projecten, daar zien wij ook wat vertraging op. Over De Hut – De Plank zal mevrouw Brugman als fietsproject zo meteen wat zeggen. Maar er zijn een paar dingen. We hebben afgesproken om te kijken wat kunnen we versnellen in het kader van corona in het algemeen. Daar hadden we ook in de presentatie dat we daar in die bandbreedte goed op weg zijn. Maar we hebben ook een aantal projecten waar we in de scope dingen

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

tegenkomen waarvan we zeggen dat herijken we. We moeten daarom wel zorgen dat we er vol bovenop blijven zitten en kunnen we wat terugwinnen. En dat is één van de zorgpunten, die ik ook naar de heer Reuser uitspreek om daar scherp op te blijven zitten, want de tijd die we verliezen die kost ons simpelweg geld bij infraprojecten. Er was ook een vraag van de heer Loomans, de heer Wolters Gregório en de heer Van Wageningen, die er een iets andere duiding aan gaven, want de heer Wolters vroeg, hoe gaan we ermee om mensen echt uit de auto te krijgen in het kader van fietsen en de OV. De heer Van Wageningen vroeg, hoe gaan we om met gezondheid en de fiets en de heer Loomans vroeg, betekent corona iets voor mobiliteit omdat het zover geprogrammeerd staat.

De voorzitter: Mijnheer Mackus, mijnheer Ijpelaar heeft een vraag, al een hele tijd.

CDA (Ijpelaar): Ik wou graag nog even inhaken op het vorige gedeelte voordat u over mijnheer Loomans begon. U zegt terecht het ligt aan welke fase. Ik hoor u eigenlijk zeggen, we hebben een stukje erfenis uit het verleden waarin we het nog niet zo deden, maar met name voor toekomstige projecten voorzien we dat we daarin veel sneller op het gas kunnen drukken, weliswaar om te versnellen. Maar dan zie ik bijvoorbeeld de vernieuwing van de N281, dat is in Heerlen, en dat staat ook op oranje. Dat is een heel groot project dat er dadelijk aan gaat komen. Dus ik ben benieuwd hoe uw verhaal van net in dit toekomstige project of in dat project dat we nu gaan krijgen opgaat, want het wordt wel aangegeven als een versnellingsproject, dat er nog mogelijkheden in zitten om die versnellingsagenda van de corona toe te passen. Dus daar was ik benieuwd naar.

De voorzitter: Mijnheer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Er zijn twee soorten kleurcodes. Het kan betekenen dat het met geld of met tijd te maken heeft. Bij de N280 zien we dat we een aantal dingen moeten aanpassen door het een kwartaal naar achter te schuiven nu in de planning, maar bij de N281 zit het vooral op geld, dat je eigenlijk nu scherper de opgaaf erbij brengt en merkt hij wordt duurder, dus je moet er rekening mee houden in je budget. Dat zijn twee soorten kleuren. Daarmee kun je wel versnellen maar je moet gewoon aandacht hebben voor het geld daar. Maar hij moet opgeknapt worden. Hij zit gewoon **[onverstaanbaar 0:46:32]**. Dus dat zijn wel twee soorten verschillen. Wat misschien wel nog even relevant is, is dat wij eigenlijk vanuit het IPML steeds meer in een volgende fase in een project de risico's benoemen en eigenlijk moet je die risico's afpellen dat je weet wat het inhoudt. Dan kun je die ook scherper op tijd stellen. Bij de N280 kom je nu in een fase dat je steeds scherper weet waar zitten die risico's. Dus dat pel je af. Maar ik denk in een aantal casussen van zo werken wij, krijgt de Staten daar ook meer gevoel bij. Als wij nu iets opschrijven, en in het verleden is dat wel fout gegaan in het huis, bijvoorbeeld bij de Maaslijn of de Buitenring, dat je zegt we hebben een project en we zetten een taakstellend budget en we hebben nog niet eens een P50-raming. Daar willen we juist vanaf dat je zegt, we hebben een project en in deze fase nemen we een P50-besluit en afhankelijk van het risico ga je dan wel naar een P85 of niet. Als je een heel simpele rotonde of een stuk asfalt draait dan weet je de risico's veel meer dan gemiddeld dan bij een ingewikkeld complex spoorproject. Dus daar zitten de verschillen. **Ik denk dat we uw vraag over hoe we omgaan met die versnelling bij zo werken wij, in die werksessie, ook even meer duiding kunnen geven, dan heeft u ook gevoel, en die kleur coderen bij geldoverschrijding en tijdsoverschrijding.**

Ik ga even terug naar de vragen in iets andere mate van de heer Loomans, Wolters Gregório en Van Wageningen over een aantal dingen. We constateren ook dat er veel mensen nu de auto grijpen en

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

het ov minder is. De fiets neemt ook toe. Dat laatste is ook goed. Dat willen we ook. Dat is goed voor de gezondheid en voor de mobiliteit. Maar wat wij eigenlijk gedaan hebben al in het beleid is dat wij extra middelen hebben vrijgemaakt voor slim, duurzaam en veiligheid, waar de heer Westhoff ook naar vroeg, en ook fietsmiddelen. En hoe we bij fietsen de projecten hebben daar zal mevrouw Brugman op ingaan, maar als je het hebt over die middelen van slim, duurzaam en veilig dan gaat het met name erover dat we als Limburg vooroplopen in die zin. We hebben bij het aanleggen van de tunnel Maastricht Bereikbaar opgericht om alternatieven te hebben omdat je anders in de file staat. Dat heeft zo goed gewerkt dat het een landelijk voorbeeldproject is geworden. Dat is inmiddels omgevormd tot Zuid-Limburg Bereikbaar, en de heer Westhoff vroeg, hoe zit die samenhang in elkaar. Wij hebben afspraken met het ministerie. Wij werken met Brabant samen voor Zuid-Nederland en dan val je over andere soorten mobiliteit terug in de regio Noord-Limburg, Midden-Limburg en Zuid-Limburg, waar met name de gemeenten en organisaties kijken hoe ze optimaal van de bestaande infra gebruik kunnen maken en de knelpunten oplossen en dat zit eigenlijk in slim, duurzaam, veilig van hoe kun je dat met werkgeversaanpak, hoe kun je dat met een aantal kleine aanpassingen van de infra door hubs aan te leggen dat je sneller over kunt stappen voor mobiliteit. Dat zit eigenlijk in slim, duurzaam, veilig. Wat we ook in de gebiedsverkenning juist doen, dat is misschien ook een antwoord aan mijnheer Loomans met name, is dat we daar kijken met name van we zien een aantal tendensen. Mensen gaan meer fietsen. Mensen gaan misschien iets meer thuiswerken. Hoe dat precies uitpakt weten we niet, maar als 20% van de tijd thuis gewerkt wordt, heeft dat effecten op de mobiliteit. Juist daarin, in die gebiedsverkenning, zie je al dat we daarmee rekening houden. En in die brief die we toesturen over zo werken wij, staat ook in over die gebiedsverkenningen dat we daar een keer op terugkomen. Er lopen er een aantal en daar kunt u ook zien dat bij met name de projecten die daaruit komen dat daarmee rekening gehouden wordt, dat letterlijk op gezondheid getoetst wordt in de mobiliteit als één van de uitgangspunten. Bereikbaarheid is natuurlijk de belangrijkste daarin, en veiligheid, maar die zit daar wel in. Dus wij houden daar zeker rekening mee en als je kijkt naar de middelen die we nu vrijgemaakt hebben in slim, duurzaam, veiligheid en in fiets zitten we daar met name toch al goed in. Als we het over het ov hebben dan heeft dat nog naweeën van corona. Dus hopelijk gaat het snel dat in het voorjaar langzaam de samenleving weer opengaat, maar dan zal dat toch een tijdje die na-ijleffecten van het ov hebben en we willen juist ook dat mensen maximaal gebruik maken van het ov. Ik weet niet of mevrouw Brugman daar kort iets over kan zeggen. Ik loop ook nog even de losse projecten langs. Op de leisure lane en De Hut - De Plank zal mevrouw Brugman ingaan. De heer Bosch vroeg nog hoeveel panden wij in bezit hebben. Wij hebben nog drie panden in bezit. Ik moet even kijken over de procedure van de heer Gerrickens, dan kan ik dat ook direct beantwoorden. 19 maart wordt de procedure van de Procureur-Generaal verwacht van de heer Gerrickens **en we zullen daar ook in de voortgangsrapportage op terugkomen.**

PVV (Bosch): En zijn de waarden van die panden ook bekend?

Gedeputeerde Mackus: Die zijn ongetwijfeld bekend. **Ik zeg u toe, en ik weet niet of dat dan geheime informatie moet zijn, dat we het meenemen of vertrouwelijk ter inzage leggen dat we dat even voor u organiseren.** Ik weet het zo niet ter plekke. Dat kunnen we wel opzoeken, maar dan lijkt het me handiger dat we dat ter inzage leggen.

De heer Wolters Gregório vroeg nog **hoe wij omgaan met de omwonenden in de projecten.**

Eigenlijk als je ook naar elke projectfase kijkt, bijvoorbeeld de Wittemer Allee, dan zullen we dadelijk als de scope wat helderder hebben ook weer met de omwonenden in overleg gaan. Dat zullen we bij

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

elke fase ook doen. Ik denk dat het goed is dat we ook in de sessie die we toch organiseren met uw Staten het ook bij die fase aangegeven, want we hebben heel duidelijk gekeken op welke momenten PS besluiten moeten nemen maar daar zullen we ook kijken in het project hoe we dan de communicatie daarmee opnemen. **Dus ik denk dat we daar ook even een paar zaken aan wijden.** Mevrouw Berghorst had eigenlijk twee dingen. Het tramproject even. Daar hebben ook meerderen naar gevraagd. Sorry?

De voorzitter: Mijnheer Wolters heeft nog een vraag.

SP (Wolters Gregório): Ja, dank u wel voorzitter. Nog even over die omwonenden en andere belanghebbenden. Ik kan me ook voorstellen als ergens een project vertraging oploopt of een scopewijziging krijgt dat mensen daar misschien wel financieel last van kunnen ervaren. In hoeverre krijgen wij middels deze rapportage of op een andere manier inzicht in juridische effecten die dat voor de Provincie met zich meebrengt?

De voorzitter: De heer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Kijk, als het een individuele zaak is, een burger een kleine overlast heeft, dan is het gemakkelijk op te lossen. Ik denk dat als er echt risico's, bijvoorbeeld juridisch, kunnen ontstaan, bijvoorbeeld met de grondpositie of wat dan ook, dan moet dat als risico opgenomen worden. Is het een kleine aanpassing met een oprit, geen groot risico, dan is het natuurlijk niet zo relevant voor de Provinciale Staten. Ik denk dat we dat op die manier ook in de risico's duidelijk laten weergeven. Wat betreft het tramproject hebben we u de laatste mededeling een tijdje geleden toegestuurd. Ik moet even kijken, want u vroeg eigenlijk hoe staat het met de biedingen. Het is misschien wel goed om te vertellen dat we afspraken gemaakt hebben. Dat hebben we gedaan met de minister. Door die discussie in Hasselt van wat gaat het worden, schuift het gewoon op in de planning. Wij hebben aangegeven dat alle zaken die in tijd en geld verschuiven, die voor ons consequenties hebben met name aan de geldkant, voor rekening van de Vlaamse overheid zijn. Na die discussie in Hasselt heeft de Vlaamse minister er goede hoop op dat dat nu snel geslecht wordt. Ze hebben daar ik denk een maand geleden ook nog over gedebatteerd in het Vlaamse parlement dat het zeker doorgaat. Alleen u weet er moet ook **[onverstaanbaar 0:54:11]** gemaakt worden en noem maar allemaal op. Dus dat heeft zeker consequenties. Dus wij hebben met name nu aan de ene kant gezegd van we hebben een paar dingen waar we rekening mee moeten houden. Wij hebben met de staatssecretaris overleg gehad want die datum stond nog op 2020 realisatie. Daar hebben we nu uitstel gekregen tot 2026. Maar als het daaroverheen schiet, er zit ik meen ook € 35 miljoen geld van het Rijk in, dat hebben we ook naar de Vlaamse minister aangegeven, dan moet het klaar zijn want anders is het een probleem wat u daar inbrengt. En ik denk dat dat wel zeker zorgen baart over het project, waarbij de Vlaamse overheid en het parlement duidelijk zeggen, het gaat door. Alleen soms hebben de Vlaamse bureaus de neiging dat als het politiek opgelost is dan is het prima en dan is het tijdsaspect iets minder belangrijk. Zo wordt dat gevoeld. Alleen voor het geldbedrag maakt dat nogal veel uit. Dus het gevoel is ja het gaat zeker door, maar er zitten in de tijdsplanning veel dingen die uitgewerkt moeten worden. **Die vraag over de gunning die zoek ik even op.**

De voorzitter: Ik dacht ik zal u eerst het antwoord op die gunning nog laten geven.

Statencommissie
Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

Spreeker [0:55:25]: Misschien kunt u ze de IPML-techniek laten leren in België.

De voorzitter: Was dat de opmerking? Goed zo. Mevrouw Berghorst, heeft u nog een vraag?

PvdA (Berghorst): Ja, want ik zie in de rapportage staan dat het prijzenpeil 2020 is, dat het dus geïndexeerd is, maar wel tegen een P50-raming. Als ik het woord P50 zie staan dan krijg ik al automatisch hartkloppingen. En ik begrijp wat u zegt dat als financiële schade ontstaat door het getreuzel van de Belgen, dan komt dat voor rekening van de Belgen. Dat is interessant. Dat betekent dus dat de bijdrage van € 15,6 miljoen van de Provincie nooit méér wordt. Is dat wat ik u hoor zeggen?

De voorzitter: Mijnheer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Tenzij het natuurlijk in onze eigen dingen ligt. Kijk, waar het hier om gaat is vertragingen die te lijden zijn aan de Vlamingen. Daar hebben we afspraken over gemaakt. Als er andere dingen gebeuren, is dat een andere vraag. Uw vraag is eigenlijk over indexeren. Wij indexeren als partners over ons budget. Alleen als het uitloopt door de Belgen dan is het een ander verhaal dan dat wij gewoon de reguliere planning volgen. Die index moet er gewoon bovenop komen.

PvdA (Berghorst): Oké. Dan heb ik nog één vraagje want ik weet verder wel genoeg. Dat is een technische vraag. Toevallig zie ik nu in dit staatje over financiële dekking staan dat er een wijziging heeft plaatsgevonden, met name bij de dekking voor derden. Wij zien dat daar nu € 58,9 miljoen staat en dat de 8 is aangepast. Maar ik weet niet wat het vorige bedrag was. Misschien is het wel goed, juist als het om bedragen gaat of als het om tijdsplanning gaat, zeg maar dat als de wijziging een cijfer is, dat we ook nog wel zien wat het vorige bedrag was, want het kan nu € 1 miljoen zijn. Het kan € 8 miljoen zijn en alles wat daartussen zit. Dus voor de overzichtelijkheid van ieder dossier zou dat denk ik nog een goede toevoeging zijn. **Ik denk dat de tram een zorgkindje blijft en ik hoop dat u ons daarbij goed op de hoogte houdt van de vorderingen.**

De voorzitter: Mijnheer Mackus en daarbij de mededeling dat de helft van de spreektijd erop zit.

Gedeputeerde Mackus: Mee eens. Ik denk dat als we wijzigingen hebben dat net zozeer als we laten zien wat de planning was in de vorige rapportage en nu, dat u kunt zien, loopt die op schema, heb je vertraging, ga je versnellen, zo is dat ook voor bedragswijzigingen. Eens. Is er **een wijziging qua bedrag?** Eens. **Dat wordt dan toegelicht in de voortgangsrapportage.** Maar ik ben het eens met uw punt. Als het over de zorgen gaat dan moge de Maaslijn duidelijk zijn, maar dit is er ook een waar we vooral met Maastricht volop moeten sturen. Dat is overigens geen sinecure met grensoverschrijdende projecten. Want nogmaals, in België als de politiek het eens is dan is dat goed, maar dan moet de uitwerkingsvraag nog hebben wij geleerd van projecten. Bij de Maaslijn zijn de scope, tijd en geld heel belangrijk. Daar hebben wij een discussie met de minister over. Als wij politiek akkoord zijn en het wel een goed idee vinden dan is het project nog niet geregeld. Daarop moeten we samen waken. **Daarop zitten wij volop te sturen samen met wethouder Krabbendam van Maastricht.** Maar helemaal mee eens **en we zullen u daar ook volop van op de hoogte houden.** Uw andere vraag was de Maaslijn, de stand van zaken van de motie. We hebben daar ook een mededeling. Die zal net online staan. Dus die zult u misschien nog net niet gezien hebben. Ik weet dat u altijd uiterst alert bent en heel snel leest. Maar het is een terechte vraag. Over de Maaslijn is zoals u Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

weet een motie aangenomen net voor het reces, de motie Moorlag, waarbij eigenlijk gezegd wordt, zorg dat het tijdig klaar is en dat de regio genoeg betaalt. Dat is een fijne steun in de rug van de Provincie Limburg en ook de andere regio's van de Provincie die in het project betrokken zijn. De stand van zaken is nu dat de staatssecretaris eigenlijk de second opinion wil afwachten omdat zij die motie heeft gekregen. We hadden eigenlijk een bestuurlijk overleg gepland op 9 maart maar zij wil nu met die motie in de hand en ook de extra kostenoverschrijding eerst dat tot zich nemen. **Dan hebben wij op een later moment een bestuurlijk overleg en daar zullen we u uiteraard van op de hoogte houden.** Maar wij zijn blij met de motie, mevrouw Berghorst.

Over de koppeling van de jaarstukken heb ik het gehad. Gedragsbeïnvloeding van fietsen, mevrouw Lemmens, is eigenlijk in lijn met hoe ik dat net ook beantwoord heb richting de heer Loomans, de heer Van Wageningen en de heer Wolters Gregório. De heer Van den Beucken duidt nog op de verschillen. Er zijn schriftelijke vragen die hij ook gesteld heeft. Eén die willen wij ook maximaal eruit filteren. De heer Reuser had er ook nog één uitgehaald. Daar moeten we gewoon scherper op zijn. U vroeg het begrip derden uitwerken. Bedoelt u dat er duidelijk is wie die derden dan zijn? Oké. Dat kan zijn per project even uitwerken wie die derden zijn. Oké. Kooprisico's Venray, dat is meer even ook in de volgende voortgangsrapportage een beetje duidelijker op te schrijven waar dat dan over gaat. Op de snelfietsroute zal mevrouw Brugman ingaan. Over verkeersveiligheid in algemene gaat mevrouw Brugman. Zij zal daarop ingaan. U vroeg ook nog, kunt u aan de hand van het voorbeeld van de N554 daarop ingaan. Dat is wel een heel typisch project waar wij in onderhandeling zijn met de gemeente om die weg over te dragen. Volgens onze standaard is het een gemeentelijke weg. Wij hebben daar een berekening op gemaakt van wat die weg aan onderhoud zal kosten. Dat willen we in een bruidsschat aan de gemeente meegeven en de gemeente vraagt twee keer zoveel geld. Dan willen ze een hele andere inrichting. Dat kan, maar dat is dan niet allemaal voor rekening en risico van de Provincie omdat wij in de kern vinden dat het een gemeentelijke weg is. Dus de grote opgave van veiligheid die zit dan niet zo aan provinciale kant. We hebben overigens wel daar met de gemeente overleg over, en ik geloof er zijn ook onder andere door u schriftelijke vragen over gesteld, van wat kun je aan veiligheid daar doen. Maar als wij een weg sober en veilig inrichten dan is het niet zo dat we aan alle eisen tegemoet kunnen komen en hier speelt specifiek dat die weg eigenlijk beter bij de gemeente kan zitten.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken heeft een vraag.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja, dank u wel voor de uitleg. Proef ik een klein beetje dat als dergelijke provinciale wegen door de bebouwde kom van een dorp gaan dat die eigenlijk allemaal uiteindelijk overgedragen zouden moeten worden aan gemeenten?

De voorzitter: Mijnheer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Dat heeft heel sterk ermee te maken waar die wegen liggen. Kijk, de N278 die rijdt over het Heuvelland. Dat is een belangrijke doorrijdende route. Die loopt ook door kernen. Die is van provinciaal belang. Hier, bij de aanleg van de A73, speelt mee dat het belang van die wegen voor de Provincie eigenlijk niet meer aan de orde is. Dus op sommige plekken zien we dat we wegen eigenlijk willen overdragen. Maar op sommige plekken stopt dat. Dat is een constatering. **Ik weet niet of we een keer een overzicht kunnen maken, dat we dat een keer ook meenemen van wat zijn wegen die we eigenlijk liever overdragen aan de gemeenten.** Dan heeft u daar een beeld bij wat Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

het belang daarvan is.

Over de versnellingsprojecten hebben we het gehad. Op de fietsbrug Borgharen zal mevrouw Brugman ingaan. Over de zorgen van mijnheer Reuser heb ik het ook gehad. De heer Westhoff had het nog over kunnen we **de links in het document** beter doen. **Daar gaan we even op letten** want dat is makkelijk te doen zodat u ook sneller kunt schakelen. Over slim, duurzaam, veiligheid heb ik het net gehad. Dus dat is eigenlijk echt, hoe ga je nu die bereikbaarheidsopgave bekijken vanuit de werkgever hoe mensen juist op de fiets te krijgen of meer thuiswerken zodat het systeem en de knooppunten kunnen verbeteren, dat we daarnaar kijken. Daar zitten ook onder andere bij slimmere verkeerslichten die makkelijker schakelen zodat je de doorstroming beter op orde hebt. Al dat soort dingen zitten daarin en iets minder daar de infra.

De voorzitter: Mijnheer Westhoff, u had een vraag.

Forum voor Democratie (Westhoff): Ja, **mij gaat het voornamelijk erom dat daar een hele verzameling projecten staat. Is het mogelijk om dat bij elkaar te voegen, om daar een overzicht in te maken** om dat als één geheel te presenteren, want nu moeten wij in principe een hele verzameling projecten gaan bijhouden met allerlei aparte financiële afhandelingen.

Gedeputeerde Mackus: **We gaan eens even overleggen over dit thema, want daar zit ook van alles in, hoe we daar goed de voortgang laten zien**, want normaal zou je zeggen bij de voortgang als je mobiliteit hebt met een werkgeversaanpak van we hebben zoveel verkeersaantallen, de weg moet verbreed worden of er moet een fietspad bij. Hier zeg je eigenlijk, we investeren geld en dat leidt ertoe dat er minder verkeersopstoppen zijn. Dan moet je dat soort parameters kunnen meten. Dus wij gaan even kijken of we dat ook in beeld kunnen brengen, want normaal zeg je is het project van a naar b klaar maar je wilt ook kijken wordt de mobiliteit beter en dan moeten we kijken **op dit thema en zullen we** daar ook **separaat een verdieping op gaan doen** dat we uw Staten daar beter in mee kunnen nemen.

Forum voor Democratie (Westhoff): Het is inderdaad nu een wirwar.

Gedeputeerde Mackus: Sorry?

Forum voor Democratie (Westhoff): Het is nu een wirwar.

Gedeputeerde Mackus: Ik snap wat u bedoelt. Dat was het van mijn kant, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik snel het woord aan mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wacht even. Mijnheer Bosch die gooit roet in het eten.

PVV (Bosch): Voor de verwerving van het fietspad in De Hut - De Plank. U doet dat? Prima. Dan hoor ik het dadelijk wel.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

De voorzitter: Mevrouw Brugman, u krijgt een minuutje extra.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u wel, voorzitter. Om maar meteen met de deur in huis te vallen dan: De Hut - De Plank. Dat was de vraag van de PVV. Kijk, als het stil is rondom fietsprojecten dan betekent dat niet dat we stilzitten. Er gebeurt wel degelijk iets. Fase 1 tot Hoogcruts die is nu in de aanbesteding en de start van de uitvoering wordt verwacht in de tweede helft van dit jaar. En dan is er nu ook afstemming met België over Hoogcruts naar de Belgische grens en de verwachting is dat de aanbesteding in de tweede helft is van dit jaar en dat die dan in de tweede helft van '22 uitgevoerd zou kunnen worden. Ik hoorde nog ergens een uitdaging van aan welke kant het zou moeten komen te liggen. Daar kan ik u nog geen antwoord op geven. Wij zijn in gesprek met België.

De voorzitter: Moment. Mijnheer Van Wageningen wenst een vraag te stellen. Gaat uw gang.

D66 (Van Wageningen): Ja. U gaat er vrij makkelijk overheen, want we hebben al een keer een PIP voorgelegd hierover gekregen en de uitkomst van de behandeling was toen, we doen alleen maar een PIP voor het noordelijke deel, waar u het zojuist over had dat inderdaad al ver gevorderd is. Voor het PIP van het andere deel willen we graag dat het fietspad niet aan die oostkant komt. Dat zou ook de belangen van een agrariër die daar zit echt schaden en daar wilden we graag rekening mee houden. Er werd ons echt voorgespiegeld het kan ook aan de andere kant. Dan heb je wel de medewerking van de Belgen nodig. Nu zegt u wel, we zijn in overleg met de Belgen, maar overleg met de Belgen weten we uit eerdere discussies dan zijn we nog niet zover eigenlijk. Dus het zou heel mooi zijn als het wel zou lukken. Dan zou het ook een mooi verhaal zijn want dan hebben we iets bereikt samen in internationaal verband. Dat zou geweldig zijn.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

D66 (Van Wageningen): Om er niet zo makkelijk overheen te gaan. We zijn in overleg met de Belgen en kom maar terug in 2023 of die er dan is. Nee, we willen eigenlijk wat meer weten.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp het enthousiasme van de heer Van Wageningen. Dat is mooi om te zien. Nogmaals, daar zijn we naar aan het kijken. Ik weet het. U geeft het aan van die agrariër die daar zit, het knelpunt dat daar zit. Maar ik kan u niet precies zeggen of dat wel of niet gelukt is. We hebben toen wel de uitgebreide gesprekken erover gehad. Dat weet ik wel. **Wellicht als het de moeite waard is, kom ik daar nog even op terug bij u.**

Dat was De Hut - De Plank. Dan de leisure lane. Dat is door verschillende partijen genoemd. De PVV zei, ik kan er niets over terugvinden. Op f43 staat de leisure lane wel op pagina 92 genoemd. De start van de showcase verwachten we eind april/begin mei. Kijk, u heeft een rapportage tot 1 januari '21 en in die tussentijd werken we natuurlijk gewoon door. Dus die aanbesteding is gedaan en de start wordt wel degelijk verwacht. Dan is er natuurlijk ook door de VVD de vraag gesteld van, we hebben toegezegd € 25 miljoen en er staat nu voor € 22 miljoen hierin. Er is natuurlijk wel een geel blokje bij de financiën en dat heeft ook ermee te maken dat er toen een amendement is geweest. Dat weet u ook nog, waarin er wel gekort is ook in de uitvoering met bedragen. U noemde daarbij de zorg die er is

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

bij de grootste financiële risico's. Daar staat dat het tracédeel ZSLM-Simpelveld niet uitvoerbaar of realiseerbaar is binnen het vastgestelde budget. Dus het is niet zo dat het überhaupt niet uitvoerbaar is. Maar ik werd ook wel getriggerd door dit zinnetje en fijn dat u ernaar vraagt want ik ben vorige week gaan kijken. Want op het moment dat je gaat tekenen dan is het allemaal een platte kaart. Ik dacht wat is daar aan de hand en ik ben samen met Gedeputeerde Drippy gaan kijken. Langs de ZSLM ligt zo'n seinhuisje met kabels waar je dan niet overheen kunt. Er ligt een hoogteverschil dat toch ook wel flink wat vraagt. Dus we hebben gewoon eens even de knelpunten ter plekke bekeken en we gaan nog eens een gesprek aan met de gemeente Simpelveld. Dus dan weet u dat we daar alert op zijn. De SP vroeg ook nog om de omwonende op de hoogte te houden. Ik heb gisteravond een sessie gevolgd bij de stationsomgeving bij Horst-Sevenum. Dat ging ook over een fietspad en dan merk je gewoon dat de gemeenten ook heel veel doen aan het informeren van omwonenden op het moment dat er veranderingen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brugman, mijnheer Bastiaans heeft nog een vraag.

VVD (Bastiaans): Ik wil toch even terugkomen op die leisure lane. Ik had mijn hand opgestoken maar de voorzitter heeft niet het totaaloverzicht. U zegt, hij zou niet helemaal uitvoerbaar zijn binnen het vastgesteld budget, maar het begint natuurlijk bij het tracédeel ZSLM-Simpelveld-Kerkrade niet uitvoerbaar. Dat staat er en dan staat er slash realiseerbaar binnen vastgesteld budget. Dat is voor mij niet helemaal duidelijk. Dus ik wil daar toch even heel duidelijk stellen dat als dat deel niet uitgevoerd wordt, omdat dat dan niet financieel uitvoerbaar is, wat doen wij dan met het totale project en hoe verhoudt zich dat met het budget dat daarvoor staat?

De voorzitter: Mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, voorzitter, het staat benoemd als een groot financieel risico en we gaan er alles aan doen om de totale leisure lane aan te leggen. Dus dit is nu al bedenken van, wat als. Voor nu gaan we ervan uit dat de totale leisure lane aangelegd wordt.

VVD (Bastiaans): Ik wil toch nog een keer.

De voorzitter: De laatste keer.

VVD (Bastiaans): Ik begrijp dat u daarvan uitgaat en dat is ook goed, maar ik wil toch even heel waakzaam blijven, dat als er een deel niet doorgaat om welke reden dan ook, dan wil ik toch wel een heroverweging voorleggen. Dus dat wil ik u wel meegeven, want **voor dat hele project hebben wij een budget vastgesteld en als een deel niet uitgevoerd zou worden**, en dat hebben wij destijds ook zo besproken, **dan zullen we het daar toch met elkaar over moeten hebben**.

De voorzitter: Goed, dat was geen vraag maar een mededeling, maar dan weet de Gedeputeerde het. Ik verzoek om verder te gaan want we moeten langzaam naar een afronding.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ik heb de mededeling gehoord, voorzitter. **We houden het scherp in de gaten, mijnheer Bastiaans. Wij delen de zorg.** Eens even kijken. Over de gedragsbeïnvloeding werd door GroenLinks nog over gevraagd, de gedragsbeïnvloeding fiets. Er is

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

laatst een sessie geweest richting de scholen. Er komt een nieuw pakket dat richting scholen gaat voor verkeerseducatie. 80% van de scholen gaat daaraan meedoen. We hebben het geprobeerd via een sessie en dat was fantastisch. Een paar honderd mensen volgden die sessie om de scholen allemaal mee te laten doen en het wordt voor hen administratief ook een stuk eenvoudiger. Dus we zijn flink aan de weg aan het timmeren als het gaat om educatie in ieder geval.

Over het fietspad Beesel-Venlo heeft LOKAAL-LIMBURG ook vragen gesteld. Dat klopt inderdaad. Ja, dat heeft te maken met dat we maximaal 50% subsidie hebben verleend en dat de gemeente Venlo heeft aangegeven daar niet voldoende geld voor te hebben. We hebben nu eenmaal subsidieregels. Dus dat komt echt in de problemen. Ik had de antwoorden voor u klaarliggen maar ik ga toch nog het gesprek met de gemeente Venlo aan, niet om geld te gaan brengen maar om eens te kijken of we niet eens moeten zoeken naar oplossingen. Er liggen daar echt wel problemen en dat heeft ook te maken met vertragingen die ook regelmatig hier door u benoemd zijn. Je hebt te maken met aankopen van gronden met een gemeente die dus een budget heeft. Dus je kunt niet overal ijzer met handen breken, maar **ik ga toch proberen om nog even een gesprek met de gemeente Venlo aan te gaan**. Dat staat gepland.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja dank u wel, voorzitter. Dat is goed nieuws dat u dat gesprek wilt aangaan. U gaat op zoek naar oplossingen. Is daar al een klein tipje van de sluiters over op te lichten in welke richtingen die oplossingen concreet zouden kunnen gaan.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u, voorzitter. Ik heb aangegeven dat ons subsidiebeleid niet is dat we daarboven gaan. Dus ik ga niet met een zak geld naar Venlo maar ik kan nu geen tip van de sluier oplichten want ik ben ook heel benieuwd wat de gemeente Venlo aan oplossingen zou kunnen verzinnen voorzitter.

De voorzitter: De heer Bastiaans die kan daar misschien in helpen.

VVD (Bastiaans): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb toch even een vraag aan de heer Van den Beucken. Gezien dat LOKAAL-LIMBURG in Venlo in de coalitie zit en regelmatig schrijft dat ze geld over hebben in de begroting, begrijp ik even niet waarom dat er nu gesteld wordt dat er geld tekort zou zijn. Hoe ziet u dat zelf mijnheer Van den Beucken?

De voorzitter: Een kort antwoord alstublieft.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja, dat gaat echt heel kort zijn. Volgens mij zitten we hier in Maastricht en niet in Venlo.

De voorzitter: Goed, ik stel voor dat de Gedeputeerde gaat afronden.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, voorzitter, bijna. **Het CDA vroeg ook nog in relatie tot de infra en de energie.** Ja, er zijn mogelijkheden inderdaad om zonnepanelen langs bepaalde

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

plekken te leggen. Dat moet je dan gaan uitzoeken en wie gaat dat betalen. Dat is dan ook nog de vraag die daar achteraan zit. We zijn ook bezig, als het goede voorbeeld, om te kijken of er mogelijkheden überhaupt zijn om bijvoorbeeld een fietspad CO2-neutraal of zelfs een energieopwekkend fietspad of zoiets dergelijks neer te leggen, maar dat valt allemaal onder de PES en daar staan we ook als het goede voorbeeld in de PES beschreven en niet in dit onderdeel. **Maar we zullen het eens meenemen en eens kijken of er locaties zijn.**

Waar maken wij ons de meeste zorgen over vraagt mijnheer Reuser. Ja, over de voortgang. Dat is natuurlijk het tempo. Het liefste zouden wij morgen overal de schop in de grond zetten, maar dat kan gewoon niet en dat is wat mij in ieder geval de meeste zorgen baart. Eens even kijken. Had ik Borgharen benoemd?

De voorzitter: Nee, nog niet.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Rijkswaterstaat is met Borgharen akkoord. De locatie is nu ook vastgesteld. Dus de planning is dat de uitvoering binnen dit Collegeprogramma is, zoals ook in de voortgangsrapportage vermeld staat. Dus er zijn tot zover geen hobbels meer te verwachten bij Borgharen. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan dank ik het College. Dan hebben wij dit agendapunt afgerond want er stond één termijn voor. Dan stel ik voor dat we kort een paar minuten schorsen om dan eventueel van woordvoerder te wisselen en dan gaan we over drie minuten verder. De vergadering is geschorst.

T8930 Gedeputeerde Mackus zegt toe binnen 2 maanden de waarde van de 3 panden, opgekocht vanwege de aanleg van de BPL, aan de Staten te melden.

[SCHORSING]

8 DUURZAAMHEID

8.1 Kernenergie in Limburg

De voorzitter: Beste mensen. Dames en heren, we willen starten. Ik ga toch beginnen en ik wil het woord geven aan de heer Bastiaans. Hij heeft dit agendapunt geagendeerd. Het betreft de kernenergie en het gaat erom dat hij vragen wil stellen naar aanleiding van de gegeven beantwoording door het College. Ik geef het woord aan de heer Bastiaans om zijn verhaal toe te lichten. Daarna maak ik een kort rondje door de commissie om eventueel aanvullende vragen te stellen om daarna het woord aan het College te geven. De heer Bastiaans, aan u het woord.

VVD (Bastiaans): Dank u wel, voorzitter. Ook dank voor de agendering van deze kwestie die voor ons toch wel zeer prangend is. Ik heb lang zitten te twijfelen hoe moet ik hier nu invliegen. Met een gestrekt been? Want zo ben ik ook weleens als het nodig is. Er zijn weleens wat gele kaarten uitgereikt kan ik mij nog herinneren. Maar alle gekheid op een stokje, wij hebben naar aanleiding van een Kamerbrief een motie ingediend, motie 2625, waarbij wij eigenlijk het College opdracht geven om op zoek te gaan naar plekken hier in Limburg voor een of meer veilige of duurzame kerncentrales. Wij hebben op een gegeven moment, omdat wij ook weinig hoorden en wat gingen lezen in de krant, toch Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

eens gezegd wij horen niets en wij gaan toch nog eens even kijken of het College daar wel actief mee bezig is. Dan krijgen wij beantwoording waarvan ik zeg, dit gaat niet de goede kant uit en daar maak ik mij zorgen om want er is al een half jaar verstreken. En er blijkt ook wel uit dat die zorgen niet onterecht zijn. Wij hebben dus gevraagd wat hebt u al gedaan en dan zegt u, behalve aansluiting bij de marktconsultatie hebben wij eigenlijk niets gedaan. Dat was onze vraag ook niet voor deze motie om een onderzoek te doen en te participeren in een marktconsultatie samen met Zeeland en Noord-Brabant. Dat is allemaal leuk dat u dat wilt maar wij willen dat u natuurlijk op zoek gaat naar locaties. En als u dan zegt, wij hebben er niets aan gedaan dan hebt u zelfs nog niet nagedacht schijnbaar over wat u zelf voor locaties voor ogen ziet en dat u naar het Rijk gaat van wij hebben dat voor ogen, wij denken aan Sittard-Geleen, de haven Stein, weet ik wat, omdat Chemelot daar veel stroomaanvragen heeft en wij denken aan een kleine centrale waardoor er voldoende koelwater aanwezig is of wij denken aan de directe nabijheid van Maasbracht omdat daar de ondergrondse infrastructuur aanwezig is. Maar daar hebt u zelf schijnbaar nog niet over nagedacht. Dan vraag ik mij af hoe is die interesse dan kenbaar gemaakt. U zegt we hebben onze interesse kenbaar gemaakt om zowel vanuit de nationale als de provinciale motie samen met het Rijk en onder andere provincies Zeeland en Noord-Brabant te participeren in een marktconsultatie kernenergie. Maar dat is voor ons niet voldoende. Wij willen dat u echt serieus naar het ministerie gaat en serieus zegt wij willen kernenergie hier in Limburg en niet zeggen van, wij zijn in principe niet tegen kernenergie of principieel niet tegen op kernenergie. Dat vinden wij ontwijkend. Het gaat er niet om of u niet principieel tegen bent. Het gaat erom dat wij locaties zoeken, dat wij kenbaar maken dat wij serieuze interesse hebben en dat is allemaal nu nog niet gebeurd. En dat vind ik toch wel jammer, want zeker nu ook een Provincie als Groningen afhaakt, althans dat heeft demissionair minister-president Rutte dan verteld, dan denk ik dat Limburg toch al genoemd had moeten worden als mogelijke uitwijkmogelijkheid en dat hebben wij nu niet. Wij staan helemaal niet op die agenda in Den Haag en dat vind ik toch zorgelijk. Dus mijn vraag is toch aan u van, is die interesse serieus kenbaar gemaakt dat wij samen op zoek gaan met het Rijk om die locaties op te zoeken en daar geloof ik niet in. Dus dat is eigenlijk mijn vraag en ik hoop dat mijn collega's die ook wel deze motie gesteund hebben daar toch ook wel eenzelfde vraag over hebben.

De voorzitter: Oké, uw vraag is duidelijk voor het College, dat hoop ik in ieder geval, en dan gaan we nu het rondje even af. Mijnheer Westhoff.

Forum voor Democratie (Westhoff): Forum vindt het jammer dat GS een afwachtende houding heeft kernenergie serieus te onderzoeken, een verzoek van PS. Men volgt de standpunten van de rijksoverheid bij gebrek aan creatief denken en visie, vasthoudend aan bestaande technieken. De bouw van een kerncentrale zou vijftien jaar bouwtijd vergen en een enorme investering van € 12 miljard. Voor het realiseren van de energietransitiedoelen voor 2030 zijn windturbines en zonneweides de enige serieuze optie. Er wordt hier en daar wat niet bestaande technologie zoals geothermie en waterkracht ten tonele gebracht maar serieus is men er niet over. Het gaat immers om de spreekwoordelijke druppel op de gloeiende plaat. De laatste ontwikkelingen op het gebied van nucleaire technologie worden niet meegenomen in een beoordeling om een stabiele energievoorziening voor de Limburgers, tenminste niet voor de uitvoering van de RES'en. Nee, kernenergie is alleen interessant voor na 2030. De uitvoering van de plannen voor het verzieken van het Limburgs landschap liggen nu op de tekentafel en worden ter uitvoering voorgelegd. Blijkbaar boeit dat niemand. Mag ik erop wijzen dat deze windturbines minimaal 25 jaar het landschap zullen

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

ontsieren en dat grond onder de zonneweides na vijftien jaar volledig dood is en dat het weer vijftien jaar gaat duren voordat je er weer iets op kunt verbouwen en dan heb ik het nog niet eens over de milieuschade die deze wonderen van techniek veroorzaken, vogels en menselijk leed. Verder heeft men nog steeds geen idee hoe men deze windturbines moet recyclen. De tonnen zware funderingen zullen waarschijnlijk gewoon worden begraven en de bladen belanden in de stort.

De voorzitter: Momentje, mijnheer Westhoff. Mijnheer Wolters heeft een vraag voor u.

SP (Wolters Gregório): Ja, ik wil mijnheer Westhoff er wel even op attenderen dat als hij Google gebruikt op zijn computer hij kan vinden dat in Nederland recycling van windturbines al in een vergevorderd stadium is. Dus dat zou geen belemmering meer moeten zijn. En als hij het heeft over 25 jaar verontsierlijking van ons landschap door windturbines of de dode grond die dan vijftien jaar nodig heeft om weer bij te komen, is de heer Westhoff zich dan ook bewust hoelang het duurt voordat radioactief afval wordt afgebroken, want daar zijn we nog veel langer mee bezig.

Forum voor Democratie (Westhoff): Mijnheer Wolters Gregório, dan gaat het over één kuub per jaar voor een centrale. Dat is minder dan het tafeltje waar u aan zit. Dus daar kunnen wij heus wel een oplossing voor verzinnen. Bovendien zijn de technieken op dit moment bezig om dit kernafval weer te gaan gebruiken/hergebruiken in het thoriumproces. Daar bent u waarschijnlijk ook van op de hoogte.

De voorzitter: Mag ik de commissie toch vragen om in ieder geval zich te richten op de vragen naar het College want we zijn hier een beetje een referaat aan het houden over de voor- en nadelen van kernenergie. Dat komt. Het gaat erom dat het College bevraagd wordt. Dus ik zou de vragen willen beperken tot het functioneren van het College in dezen en niet over de voor- en nadelen en wat er allemaal moet gebeuren.

Forum voor Democratie (Westhoff): Dit was een inleiding waar ik mee bezig ben. Bij houtachtige biomassa is de Nederlandse politiek op zijn schreden terug geschreden. Dan zullen we de regels van het bezopen Parijse klimaatakkoord anders gaan zien. Hulde hiervoor. Beter ten halve gekeerd dan ten dele verdwaald. Misschien kunnen we deze draai ook maken met kernenergie en wel met de nieuwste techniek. Is GS op de hoogte van het feit dat Groot-Brittannië een opdracht heeft gegeven aan Rolls Royce om voor 2030 een small-medium reactor te leveren die dezelfde hoeveelheid stroom zal leveren als de centra in Borssele, 400 megawatt? Een small-medium reactor, voor mensen die niet op de hoogte zijn, is een nucleaire centrale die in de fabriek wordt vervaardigd en twintig jaar energie levert tegen de kosten van de huidige gascentrale. De Nederlandse bouwonderneming BAM heeft zich aan dit project gecommitteerd. Een efficiënte bouw en productieproces en een sterk vereenvoudigd onderhoud met inherente veiligheid zal Groot-Brittannië voor 2030 stroom gaan leveren tegen een zeer **[geen geluid 1:31:50]**, zeven eurocent per kilowatt. Limburgers, er komen betaalbare alternatieven beschikbaar.

De voorzitter: Mijnheer Westhoff, ik wil u erop wijzen dat u vijf minuten royaal besteed hebt. Dus als u niet tot vragen komt, dan ga ik over naar de volgende, want op deze manier komen wij niet tot een goede behandeling van de zaak. U kunt een vraag stellen. U kunt een aanvullende vraag stellen, maar dat is het.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

Forum voor Democratie (Westhoff): Hartelijk dank voor het mondsnoeren. Alstublieft.

De voorzitter: Oké. Dan gaan we door naar Mijnheer Vincken.

Samen voor Limburg (Vincken): Ik durf bijna niets meer te zeggen voorzitter.

De voorzitter: U hebt vijf minuten.

Samen voor Limburg (Vincken): Oké, dank u. Mijn opmerkingen sluiten voor een groot deel aan op wat mijnheer Bastiaans en mijnheer Westhoff gezegd hebben. Ik denk dat ik minder dan vijf minuten nodig heb, voorzitter. Ik wil allereerst aangeven dat onze fractie verheugd is om te zien dat ons standpunt wat betreft kernenergie in de provincie ook sterk aangehangen en verdedigd wordt door de VVD middels moties en schriftelijke vragen. Landelijk sloot Mark Rutte zich gisteren in een interview in de Volkskrant hierbij aan en zei dat we zonder kernenergie de klus zeker niet kunnen klaren. De vraag is niet of we kernenergie nodig hebben, maar de vraag is of we het zonder kunnen. De schriftelijke vragen over dit onderwerp van mevrouw Kerseboom van de FvD zijn natuurlijk ook in onze lijn. En zelfs landelijk blijkt nu dat Wopke Hoekstra van het CDA tot onze tevredenheid ook openstaat voor kernenergie. In september 2020 is een motie 2625 aangenomen van mijnheer Bastiaans. Pas in het begin van 2021 hebt u kenbaar gemaakt dat u wilt aansluiten bij de marktconsultatie. In september verwacht u resultaten hiervan. Dan zijn we alweer een jaar verder. Ongeveer vijftien jaar geleden werd door de tegenstanders van kernenergie, onder andere het argument gebruikt dat het bouwen van een kerncentrale te lang duurt om op korte en middellange termijn hulp te bieden voor de vermindering van de CO₂-emissie. Als we toen doorgepakt hadden, waren we nu verlost geweest van de miserie rond windturbines en zonneweides. De kleine kerncentrales waar mijnheer Westhoff het ook over had, de Rolls Royce centrales, kunnen binnen acht jaar functioneren. Eén zo'n centrale levert genoeg energie voor de opgave in de beide RES'en van Limburg tot 2030. Estland heeft begin deze week een contract getekend voor zo'n Rolls Royce-centrale. Maar dan ben je er nog niet. Je hebt in 2030 pas ongeveer 6% van de Limburgse fossiele energieconsumptie vervangen. Voor de resterende 94% kunnen een aantal verspreide kleine centrales na 2030 ook de problemen waar Enexis nu al tegenaan loopt flink verkleinen. U vermeldt dat de rijksoverheid voorlopig al drie plaatsen op het oog heeft voor mogelijke nieuwe kerncentrales. Tot 2050 heb je in Nederland echter ongeveer 50 grote centrales nodig om alle fossiel te vervangen en in Limburg 4 die 5.000 windturbines of 50.000 voetbalvelden kunnen vervangen. Dat is misschien voor de mensen die van sommetjes en vuistregels houden interessant. Eén windturbine komt ongeveer overeen met tien voetbalvelden, een leuk vuistregeltje. Er is hoop. Als we de ontwikkeling van thorium stimuleren wordt het probleem van het oude radioactief afval ook snel opgelost. Daar refereerde mijnheer Westhoff ook al aan. Thoriumcentrales zijn waste burners zoals ze heten. Bij die thoriumcentrales, gesmolten zoutcentrales waar thorium gebruikt wordt dus, ontstaat er ook een beetje radioactief afval maar dat heeft een veel kleinere halfwaardetijd. Dat betekent dat het dus veel sneller onschuldig is. Ten slotte voorzitter, ga ik toch inderdaad een vraag stellen zoals u wenst. Het voorgaande is niet alleen een pleidooi voor kernenergie maar ook zeker voor snel doorpakken in Limburg, zoals de heer Bastiaans ook vroeg. Wij vragen dus om een meer proactieve houding van GS in deze kwestie. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Wageningen, aan u het woord.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

D66 (Van Wageningen): Voor D66 is kernenergie een optie maar het is een heel onaantrekkelijke optie. Dus we vinden het niet interessant om het nu uit te werken. Dus we kunnen ons best wel vinden in de beantwoording van vragen van het College op de vragen die gesteld zijn door mevrouw Kerseboom. Het is wel zo dat het nog onaantrekkelijker is als we maar over opties blijven praten, terwijl er in feite gewoon niets gebeurt. Dus als u zo meteen gaat antwoorden dat u het gaat uitwerken, dan zou ik u vragen doe dat inderdaad met locaties in Limburg, doe dat inderdaad ook met termijnen die realistisch zijn en zeg ook wat u in de tussenliggende tijd doet om aan onze verplichtingen te voldoen.

De voorzitter: Dan had mijnheer Bastiaans nog een vraag aan mijnheer Van Wageningen.

VVD (Bastiaans): Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Van Wageningen, het gaat hier om het feit dat er een motie is aangenomen en die motie geeft duidelijk een opdracht mee. Het gaat dus over de uitvoering van die motie en of u het nu wel of niet inhoudelijk eens bent met een kerncentrale, dat is voor mij om dit even op de agenda te zetten niet ter zake doende. Mij gaat het erom, en dat is mijn vraag aan u, vindt u ook dat als er een motie breed is aangenomen in dit huis dat die uitgevoerd moet worden. Dat is eigenlijk mijn concrete vraag.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Dat is altijd zo en we praten er nu nog een keer over. Dus u geeft nog een keer een extra signaal in de vorm van een vraag. Ik heb daar niets aan toe te voegen volgens mij.

De voorzitter: Oké. Dan gaan we door naar mevrouw Palmen.

CDA (Palmen): Ja dank u wel, voorzitter. Ik kan eigenlijk ook alleen maar aansluiten bij mijnheer Van Wageningen, want ik zie in de beantwoording van de vragen dat er marktconsultatie plaatsvindt, dat u daarmee bezig bent. Ik zie in de motie staan dat de conclusies voor december 2021 er moeten zijn. Dus volgens mij hebben we dan nog wel even te gaan. Ik ben het wel met u eens, mijnheer Bastiaans, dat met zo'n motie duidelijk een opdracht gegeven wordt. Dus daar moet dan wel iets mee gedaan worden natuurlijk en moet het inderdaad wel voor Provinciale Staten duidelijk zijn dat als er een kerncentrale gaat komen dat daar een locatie voor aangewezen gaat worden. Maar ik vond verder de beantwoording van de vragen eigenlijk op zich ook wel prima, maar ik hoor graag de beantwoording zo meteen van Gedeputeerde.

De voorzitter: De heer Bastiaans.

VVD (Bastiaans): Ik blijf wel even kritisch natuurlijk. Dat begrijpt u wel. Kijk, GS zegt van, als wij die marktconsultatie hebben gedaan dan is voor ons die motie afgedaan en dat was volgens mij toch niet de opdracht van onze motie. Bent u het daarmee eens?

CDA (Palmen): De opdracht van de motie is samen met het Rijk te onderzoeken of er in Limburg plaats is en dat die consultatie voor december 2021 rond moet zijn. Dus als ze daar nu mee bezig zijn en ze hebben daar nog negen maanden de tijd voor, dan staat er niet in de motie dat er nu coûte que coûte een kerncentrale in Limburg moet komen en onder die voorwaarden heeft het CDA er ook niet

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

mee ingestemd.

De voorzitter: Een laatste vraag mijnheer Bastiaans.

VVD (Bastiaans): Kijk, “het College ziet echter vooralsnog nu geen directe aanleiding om een vestigingslocatie voor een kerncentrale in Limburg nader te onderzoeken.” Volgens mij staat dat echt haaks op de motie zoals wij hem hebben ingediend en u ook hebt ondersteund.

CDA (Palmen): Ja, dat klopt, maar daarom zeg ik ook van, ik hoor graag zo meteen de beantwoording want het is natuurlijk wel de bedoeling dat mocht het zo ver komen dat er wel een locatie in beeld is waar die zou moeten komen. Dat deel ik met u. Dus wat dat betreft moet daar wel de vaart in komen. Maar ik zie ook december 2021. Dus ik hoor graag van de Gedeputeerde of er vervolgstappen zijn en hoe zij dit ziet. Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van den Beucken.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Eigenlijk zitten wij er op dezelfde manier in als mevrouw Palmen. Kijk, wij hebben die aanvraag tot onderzoek natuurlijk gesteund. Er loopt nu een marktconsultatie. Daar kan nog van alles uitkomen en op basis daarvan lijkt het ons goed om de vervolgstappen te gaan bepalen en natuurlijk zijn wij ook bijzonder geïnteresseerd in de antwoorden van de portefeuillehouder.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat het geen geheim is en dat iedereen wel weet hoe wij er ongeveer in zitten. Dus ik vind dit eigenlijk een beetje een zinloze discussie, zeker gezien TNO onlangs nog gezegd heeft dat een kostenoptimaal Nederlands energiesysteem voor de periode na 2030 geen kernenergie bevat. Maar goed, als we het over energie in dit huis hebben dan gaat het altijd over haalbaar, betaalbaar en draagvlak. Dus laten we daar in dit kader ook even heel kort, voordat de voorzitter mij afkapt, iets over zeggen. Is een kerncentrale in Limburg haalbaar? Dan ga ik het niet hebben over koelwater. Dan ga ik het niet hebben over afval. Maar laten we het even hebben dan over die doorlooptijd waar de heer Westhoff het ook al over had. De experts schatten dat zelfs als er in Nederland een kerncentrale, ongeacht waar, bij zou komen dan gaat het twaalf tot vijftien jaar duren. We hebben op dit moment geen bedrijven die er één zouden willen bouwen. We hebben er geen die er een zouden willen exploiteren en we hebben geen bedrijf dat een centrale zou willen verzekeren. Dus als het überhaupt ooit een keer gaat gebeuren, komt die er alleen maar met een forse staatsbetrokkenheid.

De voorzitter: Momentje, mijnheer Vincken heeft een vraag. Maar voor u geldt ook dat het gaat om de vraag gesteld aan het College. Dus referaten over kernenergie die houden we op een ander moment. Maar mijnheer Vincken, u kunt de vraag stellen.

Samen voor Limburg (Vincken): Dank u, voorzitter. Mijnheer Loomans, ik herhaal mijn opmerking van zonet. De vraag is niet of we kernenergie nodig hebben. De vraag is hoe we het zonder kernenergie kunnen. Dit is inderdaad niet de plek om uitgebreid te discussiëren over kernenergie. Dat

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

ben ik met de voorzitter eens, maar ik wil graag met u buiten deze vergadering eens een keer wat sommetjes maken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dat was geen vraag. Dus mijnheer Loomans gaat verder en kort.

Partij voor de Dieren (Loomans): Is kernenergie dan betaalbaar? De energie van een kerncentrale die is nu al twee à drie keer duurder dan de energie uit wind. Dat betekent dus als we kernenergie gaan maken, moet alle elektriciteit die daar geproduceerd wordt apart gesubsidieerd worden. Dus we zouden, en dat is meteen een antwoord aan de heer Vincken, als we zoveel miljarden over hebben dat veel beter kunnen gaan stoppen in het ontwikkelen van verbeterde energieopslag, bijvoorbeeld batterijen, accu's en dat soort taken. En aangezien wij ten noorden van deze stad een weinig gebruikt stuk land hebben van ongeveer 200 hectaren groot, is dat misschien een ideale locatie voor een Brightlands Energy dat wij met dat soort geld zouden kunnen gebruiken. De VVD heeft het vaak graag over draagvlak. Daarom zou ik de heer Bastiaans willen vragen of hij het verhaal kent van die kerncentrale in Kalkar.

De voorzitter: Mijnheer Bastiaans die wil daarop reageren mijnheer Loomans.

VVD (Bastiaans): Ja, mijnheer Loomans, ik wil toch weer heel even terug. Het gaat hier niet over de discussie wel of niet kernenergie. Die hebben wij gevoerd. Het gaat hier erover dat een motie is ingediend en die motie wordt niet uitgevoerd naar onze beleving. Die discussie moeten we hier voeren vandaag.

De voorzitter: Dus mijnheer Loomans heeft u nog vragen aan het College?

Partij voor de Dieren (Loomans): Ik zou zeggen dat het College gekeken heeft naar het realisme van de mogelijkheid voor een kerncentrale in Limburg en daarmee hebben wij dus vrede met het antwoord van het College. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Mertens.

GroenLinks (Mertens): Dank u wel, voorzitter. Ik zal kort zijn en mij houden aan hetgeen hier gevraagd werd. In het dictum van de motie staat duidelijk samen met het Rijk te onderzoeken of er in Limburg plaats is voor één of meerdere veilige en duurzame kerncentrales, afgezien van de vraag wat veilige en duurzame kerncentrales zou moeten betekenen want dat staat er niet in gedefinieerd. De Gedeputeerde heeft nochtans de motie toch wel gewoon uitgevoerd naar de mening van GroenLinks, want er wordt meegedaan aan de marktconsultatie en dat is hetgeen wat hier gevraagd wordt. Dus wij zijn tevreden met de beantwoording van de vragen en wij hebben geen verdere aanvullende vragen voor de Gedeputeerde.

De voorzitter: Keurig. Zo moet het. Mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Ik kan me best indenken dat de indieners van deze motie teleurgesteld zijn. Dat kan ik mij best voorstellen. Ik ben ook heel vaak teleurgesteld en dat is heel vervelend. De vraag is wel, in wie ben je dan teleurgesteld. Ben je teleurgesteld in dit College? Ben je teleurgesteld in de Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

mensen in Den Haag van uw partij, mijnheer Bastiaans, die vrolijk lopen te orakelen waar die kerncentrales moeten komen. Ik ga niet in op de inhoud over kerncentrales want dat doet niet ter zake op dit moment. Waar het om gaat is dat wij in het duurzaamheidsdossier, of het over kerncentrales gaat, over windmolens, over zonneparken, over waterkrachtcentrales, over waterstof, continu allemaal van links tot rechts tegen een hele dikke muur op beuken. Een simpel voorbeeldje: Ik heb volgens mij al een eeuw geleden een toezegging gekregen over OPAC en ik heb nog steeds geen uitnodiging ontvangen over deze ondergrondse waterkrachtcentrale. De reden waarom ik graag met u over OPAC wil praten is omdat ik met de heren van OPAC in gesprek ben gegaan en ik begrijp dat er van de zijde van het College al driftig gelobbyd wordt in Den Haag, dat ze in Den Haag ook heel enthousiast zijn en dat de OPAC gevestigd moet worden onder het vliegveld. Dat is de enige plek waar het kan in Limburg. Dat vind ik wel een serieus ding waar we met elkaar even over moeten praten. Ik ben nu al een halfjaar aan het wachten op deze infosessie en dat is denk ik wat de heer Bastiaans op dit moment wil adresseren en daarin steun ik u. En ik begrijp dat u teleurgesteld bent. Dat heb je soms. Dat kan gebeuren. Ik denk aan de inhoud van dit verhaal. Marktconsultatie vind ik interessant maar laten we dan ook eens een brede volksraadpleging doen, het liefst een referendum. Ik denk dat ik een aantal mensen heel enthousiast krijg over, laten we eens een referendum doen over kernenergie, maar als dat niet kan dan moet GS misschien in dit specifieke geval zelf de handschoen oppakken en een brede volksraadpleging doen zoals we dat ook bij de burgertop hebben gedaan met dan de specifieke vraag, bent u voor of tegen een kerncentrale in Limburg.

De voorzitter: Mijnheer Wolters.

SP (Wolters Gregório): Ja, dank u wel voorzitter. Kernenergie: Dit altijd beladen punt is geagendeerd door de heer Bastiaans. We leerden afgelopen jaar dat hij wel van voetbal houdt en bijbehorende metaforen. Daarom krijgt hij vandaag ook een gele kaart en dat zonder de VAR te hoeven raadplegen want opzichtig is wel, het is vlak voor de verkiezingen, naast het feit dat minister-president Rutte eerst een conventionele centrale bij de Provincie Groningen door de maag wilde splitsen en blijkbaar maar iets riep, moeten wij Limburg niet tot wingewest hiervoor maken is onze mening. Het Rijk gaat over uiteindelijke aanwijzing en vestigingsplaatsen voor kerncentrales en daar kunt u dan ook die informatie opvragen. Dus consultatie namens de Provincie naar aanleiding van de motie van de heer Bastiaans, waar zeer waarschijnlijk ook een advies voor een geschikte locatie uit zal komen, is voldoende serieus op dit moment voor de bestaande technieken op dat vlak. Hoe ziet de Gedeputeerde in het licht van deze motie de consultatie voor vestiging van de mix van energieopwekkers? We willen toch met zijn allen veel liever toekomstige generaties kernaafval besparen, hoe weinig dan ook, en onze tijd en middelen investeren in onderzoek doen naar of kennis versterken op echt schone en duurzame technieken, zoals kernfusie in plaats van splitsing, efficiëntere zonnepanelen of gebruik te maken van de stroming van de Maas. Laat ik daarom mijn collega's tot slot nogmaals oproepen tot samen duurzaam verder.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De heer Megens als laatste.

PVV (Megens): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga hier geen pleidooi houden voor kernenergie. Het gaat hier erom dat hier een motie voor ons ligt. Die hebben wij mee ingediend en eigenlijk is de vraag die wij hierbij hebben, waarom wordt die motie niet uitgevoerd zoals die er ligt, want dat stoot ons toch wel tegen de borst, want er is gevraagd onderzoek in Limburg waar die kerncentrale dadelijk kan komen

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

en niet, ga in Nederland zoeken waar deze kunnen komen, maar biedt Limburg ook actief aan. Dat is eigenlijk de enige vraag die wij hierover hebben.

De voorzitter: Prima. Dan krijgt nu het College de kans om zijn verdediging te voeren.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u wel voorzitter. Ik begrijp de zorg van mijnheer Bastiaans. U dient een motie in, hoe zit het ermee en gebeurt er wat? Ik zal even met u doorlopen wat er inmiddels aan stappen gezet zijn en wat die marktconsultatie eigenlijk inhoudt, welke stappen dat tot gevolg heeft. U heeft gevraagd tussen 25 september en maart van dit jaar. Wat is er precies aan invulling gegeven? In begin november is er vanuit Provincie Limburg het eerste contact gelegd met het ministerie van EZK met twee doelen, om het ministerie uit te nodigen om een presentatie over kernenergie te geven, velen van u hebben daarbij gezeten, dat is een uitgebreide sessie geweest, en om te informeren naar de tijdsplanning van de marktconsultatie. In december hebben we natuurlijk met zijn allen uitgebreid de PES vastgesteld, waarin ook expliciet aandacht is geweest in de PES voor de invulling van de motie 2625, waarin we aangegeven hebben dat we met die marktconsultatie en Provincie Brabant en Zeeland samen met het Rijk daarnaar op zoek gingen. In januari van dit jaar is die sessie geweest en vandaar ook dat daar ook een spreker van het ministerie, van EZK, bij is geweest met alle ins en outs en technische mogelijkheden en daar bent u uitgebreid over geïnformeerd. Ik heb daarin ook aangegeven dat we meewerken om ook te weten hoe de buitenwereld aankijkt tegen het onderwerp. Zo heb ik het letterlijk gezegd. Maar wij hebben geen kerncentralelocaties binnen Limburg zomaar klaar liggen. In februari van dit jaar zijn er verkennende gesprekken geweest, ambtelijke gesprekken, tussen de Provincies Zeeland, Brabant en Limburg, om gezamenlijk op te trekken richting die marktconsultatie. Toen is bekend geworden dat KPMG de marktconsultatie zal leiden en door de Provincie Limburg is contact gezocht met KPMG om inzicht te krijgen in de nadere details van die marktconsultatie. Dus dat is nu de huidige stand van zaken. Het gesprek met KPMG is gepland de eerste week van april en daar komen allerlei vragen in langs: Het draagvlak, bent u bereid om afval op te slaan, dus niet alleen maar een kerncentralelocatie. Dus er zijn allerlei vragen die we dan met KPMG gaan beantwoorden. Dat is de consultatie van het rijk. Dan zijn de vervolgstappen dat er een openbaar rapport komt van KPMG. Dat wordt richting de Tweede Kamer gestuurd en dat wordt verwacht in juli 2021. Uiteraard zult u als Staten dat openbare rapport ook ontvangen waarin conclusies staan en wellicht ook mogelijke stappen die er in Limburg gezet zouden moeten worden. Dat verwachten wij dan in september '21. Wij blijven natuurlijk zoals we ook in de PES hebben gezegd alle ontwikkelingen met betrekking tot thorium en de small model reactors volgen, maar dat zijn eigenlijk wel stappen die we toch wel degelijk gezet hebben. Ik heb het even gecheckt voor u, want dat staat in de lijst van moties niet aangegeven en dat is een omissie. Dat zou eigenlijk wel moeten gebeuren. Nu staat er, zie de beantwoording van de schriftelijke vragen. Ik begrijp dat u denkt, er gebeurt helemaal niets, maar er gebeurt dus wel degelijk iets. We zijn ermee bezig maar u zult wel begrijpen dat we niet zomaar een onderzoekje kunnen starten in Limburg of een locatie aanwijzen. Ik wil maar even aanhalen hoe ingewikkeld het al is met een windpark. Dus daar zitten allerlei haken en ogen aan, maar wij gaan samen met KPMG dat gesprek aan van waar we allemaal aan zouden kunnen denken. Wellicht hebben zij ook nog tips. Dus dat is het voorzitter.

De voorzitter: Oké. Ik weet niet of de heer Burlet nog een toevoeging heeft.

Gedeputeerde Burlet: Ja, op een specifieke vraag voorzitter. Dat is de vraag van de PvdA over Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

OPAC. Dat is natuurlijk een heel belangrijke vraag want het is ook een van de zinnen die wij vaker uitspreken van die energietransitie van willen naar kunnen. Dan heb je opslag nodig. Dus ik ben het wat dat betreft helemaal met u eens. Het probleem is wel dat OPAC natuurlijk niet iets is wat gisteren is geweest, maar al enkele tientallen jaren bijna boven de markt zweeft. Ik zie dat er een reactie komt. Misschien kunt u even wachten dan maak ik mijn zin even af. Het punt is nu dat wij nog een keer uitvoerig met hen hebben gesproken recentelijk. Dat is een paar maanden geleden. We hebben ons laten informeren. En GS staat op het standpunt dat we voor zo'n groot project het Rijk geïnvolveerd moeten hebben en een grote partij. Dat het Rijk nu inderdaad ook daarnaar kijkt dat klopt, maar op dit moment zijn het nog steeds schuivende panelen. We hebben nog steeds geen serieuze optie waar we zeggen dat gaat echt zich verder ontwikkelen. Zo gauw dat gaat spelen, we hebben het contact met het Rijk daarover, worden wij geïnformeerd en dan zullen wij ook rechtstreeks naar u toe komen als het echt een degelijk voorstel zou kunnen gaan worden. Op dit moment is er nog niet iets dat echt op dit moment concreet genoeg is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

PvdA (Berghorst): Voorzitter, dit vind ik toch een beetje een gek antwoord hoor, want we hebben hier infosessies over allerhande onderwerpen, van ver van je bed show tot morgen uit te voeren. Er is een toezegging gedaan dat wij een informatiesessie krijgen van OPAC, dat u OPAC daarvoor uitnodigt en dan gaat u daarna, nadat u die toezegging heeft gedaan, binnenskamers bedenken is dat wel verstandig, is het wel fair genoeg, is het wel betaalbaar, is het wel haalbaar, is het wel implementabel. Als we dat zouden doen dan hadden we die hele informatiesessie over kernenergie ook niet hoeven hebben. Dus u bent erg selectief met het uitvoeren van toezeggingen en ik wil nu dat u opnieuw toezegt dat die mensen hier komen praten en dat dat ook binnen twee maanden geregeld is. En als dat niet zo is dan zal ik het zelf organiseren.

De voorzitter: De heer Burlet.

Gedeputeerde Burlet: Voorzitter, dank u wel. Ik ben blij dat u zo bevlogen bent over deze technologie. Dat is in ieder geval heel prettig te zien. **Ik wil u graag nog een keer toezeggen dat wij de informatiesessie doen. De twee maanden hangt natuurlijk ook af van OPAC zelf, maar ik wil u die toezegging doen dat zo snel als mogelijk die informatiesessie geregeld gaat worden en als het kan binnen twee maanden.**

De voorzitter: Mevrouw Berghorst voor de laatste keer.

PvdA (Berghorst): Ja, voor de laatste keer. Ik ben blij om te zien dat u blij bent dat ik enthousiast ben over een technologie. Snapt u ook dat ik een beetje chagrijnig wordt van de manier waarop u dit doet want dat is het punt dat ik over wilde brengen. Nee? Dan zeg ik dat nu even heel helder en duidelijk. Waar de heer Bastiaans nu een punt van maakt over kernenergie is eigenlijk precies hetzelfde punt als bij OPAC. Er ligt een opdracht voor u. U doet een toezegging of er wordt een motie aangenomen en daarna gaat u een beetje zitten treuzelen. Ik ben daar niet van gediend. Het moet gewoon beter.

De voorzitter: Goed. U hebt uw toezegging binnen en uw statement gemaakt. Dan heeft de heer Wolters ook nog een vraag.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

SP (Wolters Gregório): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb nog een vraag aan mevrouw Brugman. Mijn verwachting van de consultatie is dat daar uiteindelijk ook uitkomt of er locaties in Limburg geschikt zijn om een conventionele of een SMR-centrale te bouwen, of die locaties er zijn en zo ja welke dat zijn. Is die aanname correct?

De voorzitter: Oké, mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Mag ik daar meteen op reageren?

De voorzitter: Daar mag u meteen op reageren.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, ik hoop dat er duidelijkheid komt in ieder geval, net als u, maar of daar verschillende locaties uitkomen, kan ik nu nog niet zeggen.

De voorzitter: De laatste keer want we gaan daar niet verder over in discussie.

SP (Wolters Gregório): Nee, maar het is om gewoon helder te krijgen wat mijn vraag wel is. Mijn vraag is niet specifiek komen daar locaties uit. Mijn vraag is, bij die consultatie die we nu doen met KPMG in het kader van de motie is mijn verwachting dat daar uitkomt er zijn geen geschikte locaties in Limburg of er komt uit er zijn wel geschikte locaties en het zijn a, b en c. Is die aanname correct of kan het ook nog zijn dat daar helemaal geen uitspraak over komt. In dat geval heeft mijnheer Bastiaans gelijk en zou er alsnog een vervolgstudie of gesprek met iemand moeten plaatsvinden om dat wel helder te krijgen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, ik wil voorstellen om af te wachten wat er gaat uitkomen in juli, wat het rapport zal zijn en dan kunnen we dan verder kijken of vervolgstappen, zoals ik al aangaf, nodig zijn vanuit de Provincie. Het Rijk is aan zet. Laat dat duidelijk zijn. Dat is ook wat we in de beantwoording hebben aangegeven. Het Rijk is aan zet en we doen dit samen met het Rijk.

De voorzitter: Dan zijn er aan deze kant nog twee vragen. Kort.

VVD (Bastiaans): Sorry, voorzitter, ik weet even niet precies of dit in twee termijnen gaat of niet.

De voorzitter: Nee, het is één termijn, want dat is altijd.

VVD (Bastiaans): Dan wil ik toch even reageren uiteraard op de beantwoording van mevrouw Brugman.

De voorzitter: Ja, heel kort.

VVD (Bastiaans): Ik ben inderdaad een beetje in mijn emotie vergeten om in ieder geval u te danken voor de sessie met betrekking tot kernenergie. Die was goed. En ik proef eigenlijk ook wel nu langzamerhand een beetje waar de schoen wringt, denk ik. Wij denken een heldere motie ingediend te hebben van, ga op zoek naar plaatsen waar eventueel kernenergie gefabriceerd kan worden. En u

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

beredeneert van we moeten eerst even kijken of het haalbaar is, of het betaalbaar is, of er draagvlak is. Dat was eigenlijk nog niet zo zeer onze bedoeling. Er is een gevoel van wantrouwen denk ik ook over en weer en dat is ook weer een beetje de kern van de energie die vrijkomt bij mevrouw Berghorst en Gedeputeerde Burlet.

De voorzitter: Maar kunt u naar een vraag gaan, want we hebben nog een onderwerp meer en die mensen staan zowat klaar.

VVD (Bastiaans): Ja, maar ik vind dit toch even belangrijk om te benoemen. Kijk, wij willen gewoon dat Limburg actief aan de slag gaat met het zoeken van een plaats waar eventueel kernenergie kan komen en of dat met draagvlak is daar waren wij nog niet zo naar op zoek. Dat is meer de technische haalbaarheid dat als er kernenergie naar Limburg zou komen dan staat Limburg er klaar voor en dan zou het mogelijk zijn om een 400 megawatt reactor in Stein te bouwen of een 10.000 megawatt reactor bij Maasbracht. Dat maakt mij nog allemaal niet uit. Het is meer van wij staan open, Den Haag. Als jullie kernenergie hebben dan zouden wij daar of daar een geschikte plek voor bedenken. Dat was eigenlijk onze vraag middels die motie. Dus ik hoop echt dat u dan in juli met een goed antwoord komt en positiever erin blijft staan en niet een beetje achter het Rijk schuilt.

De voorzitter: Dat is dan een statement. Tot slot mijnheer Vincken, kort, want ik denk dat alles gezegd is.

Samen voor Limburg (Vincken): Dank u, ik wil door middel van het stellen van een vraag aan mijnheer Burlet proberen om het chagrijn van mevrouw Berghorst een beetje te matigen.

De voorzitter: Nee, u hoeft zich geen zorgen te maken over het chagrijn van mevrouw Berghorst. De vragen worden over en weer gesteld en het gaat over één termijn. Ik heb de gelegenheid gegeven om nog even te reageren om te kijken, is het allemaal wel goed begrepen en is de zaak duidelijk overgekomen. Daar gaan we nu niet verder over debatteren want dat heeft geen zin, want dan blijven we bezig.

Samen voor Limburg (Vincken): Ik heb aangekondigd dat ik een vraag wou stellen.

De voorzitter: Ja, maar u begon met het chagrijn van mevrouw Berghorst en dat is geen vraag.

Samen voor Limburg (Vincken): Nee, een vraag met het doel om het chagrijn van mevrouw Berghorst een beetje te matigen.

De voorzitter: U stelt een vraag, en een korte krachtige vraag, in het kader van wat hier voorligt en niet meer en niet minder.

Samen voor Limburg (Vincken): Mijnheer Burlet, kunt u door te kijken naar OPAC, waterstof, batterijen, het plan Lievense van mijn part, aangeven hoeveel effect die opslagmogelijkheden hebben ten opzichte van de doelen van het klimaatakkoord?

De voorzitter: Oké. Mijnheer Burlet, aan u het woord.

Statencommissie
Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

Gedeputeerde Burlet: Dat is natuurlijk een hele complexe vraag die u stelt, maar ik heb wel begrepen dat als OPAC zou functioneren die energie zou kunnen opslaan die de grootte van één gascentrale zou kunnen zijn. Dat is de orde van grootte. Meer zou ik er niet over kunnen zeggen.

De voorzitter: Oké. Dan zijn we nu aan het einde van dit onderwerp, een zeer gevoelig onderwerp, en we zullen het nog een paar keer terugkrijgen. Dus deze stekeligheden zullen nog weleens gewisseld worden, maar in ieder geval voor vandaag dank voor dit onderwerp, de inbreng door de VVD en het participeren van de commissie. Dan schors ik nu kort de vergadering voor drie minuten zodat we de presentatoren van groengas kunnen binnenhalen. De vergadering is geschorst.

T8931 Gedeputeerde Burlet zegt toe binnen 2 maanden een infosessie te organiseren over OPAC.

T8932 Gedeputeerde Brugman zegt toe de procedure uitleg omtrent de RES nader toe te lichten.

[SCHORSING]

8.2 Presentatie Groen Gas in Limburg

De voorzitter: Beste mensen wilt u plaatsnemen want er staan een aantal mensen te wachten om ons te woord te staan, weliswaar via de media, de elektronica. Dus we willen starten. Mijnheer Van Wageningen, u mag ook gaan zitten. Dan wil ik kort het woord geven aan mevrouw Palmen die gevraagd heeft om deze informatiesessie te kunnen laten plaatsvinden en hem ook georganiseerd heeft. Dus mevrouw Palmen, aan u het woord voor een korte introductie.

CDA (Palmen): Ja, dank u wel voorzitter. In deze ingewikkelde energietransitie denk ik dat het goed is dat we over allerlei onderwerpen zo breed mogelijk geïnformeerd worden. Dat kwam net ook al een paar keer aan de orde. Ik heb de heer Monshouwer leren kennen via bijeenkomsten uit de RES-regio's en ik had wel grote interesse in dat verhaal. Ik heb dat toen breed uitgezet bij mijn collega-woordvoerders want ik doe het uiteraard heel graag in gezamenlijkheid. Zij waren volgens mij in groten getale positief. De heer Van Wageningen haakte daarop aan want hij was daar ook zelf mee bezig vanuit D66 en van daaruit hebben wij dit samen opgepakt. U heeft die aanvraag voor deze presentatie gelukkig gehonoreerd. Dus ik ga dat met veel interesse tegemoet.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan even kort de spelregels omdat het over en weer gaat, ook met elektronica. Ik stel voor iedere presentator zijn verhaal te laten houden en het is vooral informatief. Dus als er dan nog een vraag is graag kort en krachtig gericht op informatie, niet op standpunten. Ik heb gezien dat de eerste presentator de heer Bert van Renselaar is van Sweco Nederland en ik wou aan hem het woord geven om met zijn presentatie van start te gaan. Mijnheer Van Renselaar, ga uw gang.

De heer Van Renselaar: Ja, goedemorgen. Dank u wel. Ik heb inderdaad twintig minuten gekregen om u mee te nemen in een studie die we in Limburg uitgevoerd hebben naar de potentie van Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

groengas. In de regio's Noord- en Midden-Limburg vanuit de RES zijn we daar gestart. Ik wil even kort introduceren op welke titel ik die presentatie mag geven. De initiatiefnemers zijn de heer Wilco de Rijck en Henk Monshouwer net genoemd, op persoonlijke titel, en daarnaast mijn collega Peter Honig van Sweco en ikzelf als business director op het onderwerp energietransitie vanuit Sweco Nederland. Wij zijn geen ontwikkelaars, geen belanghebbenden in enig resultaat vanuit deze studie die we gedaan hebben. Wel zijn we een probleem tegengekomen en een mogelijke oplossing op het gebied van groengas dat het waard is om verder te vertellen. Dus vandaar ook de informatie die we hier delen om een maatschappelijk probleem te kunnen oplossen dat zowel publiek als privaat opgepakt zou moeten worden in onze ogen. En de overige adviseurs die daaraan meegewerkt hebben zijn Ekwadraat en Hekkelman advocaten. Dan kort de introductie. Als we kijken naar het onderwerp waar we het over hebben, groengas, dan beslaat dat eigenlijk alle uitdagingen die we zien in de energietransitie voor de komende tien tot dertig jaar. Dat is namelijk dat we fossielvrij moeten opwekken, dat we energie moeten kunnen opslaan op grote schaal en over een langere termijn, dat we het goed moeten kunnen transporteren, dat is een bekend probleem in het elektriciteitsnetwerk met name op dit moment, maar ook dat het gebruik van energie naar beneden moet op allerlei plekken. Op al die plekken kan groengas een rol spelen. Groengas is in principe fossielvrije energieopwekking. Op dit moment wordt zo'n 230 miljoen kuub gebruikt in Nederland. Dat kan naar 3,7 miljard in 2030 mogelijk. Het kan opgeslagen worden maar ook het bestaande gasnetwerk heeft voldoende capaciteit en daarmee is groengas eigenlijk één van de schakels in de energietransitie die we niet mogen overslaan wat ons betreft. Biogas zou ook in circa 10% van de huidige vraag kunnen voorzien in heel Nederland. Voor de regio Noord- en Midden-Limburg die wij onderzocht hebben is dat echt veel meer. Belangrijk daarbij is dat we eigenlijk twee grote uitdagingen zien in relatie hiertoe waar groengas de oplossing voor zou kunnen zijn. Dat is enerzijds de energietransitie in de gebouwde omgeving, het besparen van energie, in elk geval het fossielvrij maken daarvan, maar ook de stikstofproblematiek en daarmee samenhangend de stagnatie van woningbouw en infra. Door de toepassing van groengas uit mestvergisting is het mogelijk om ook daar een hele grote bijdrage aan te leveren, wat mogelijk ook de vernieuwing van woningbouw op gang kan brengen en een extra impuls kan zijn voor de energietransitie in de gebouwde omgeving. Daarbij hebben we eigenlijk de volgende vier onderdelen die ik kort wil doornemen. Wat is de potentie van het groengas voor de regio Noord- en Midden-Limburg op basis van de studie die Sweco heeft uitgevoerd? We zien dat die maximale groengasproductie goed is voor het verwarmen van 50 tot 150% van alle woningen in diezelfde regio. Dat licht ik straks verder toe, maar ook dat de verwaarding van mest door een gesloten kringloop een hele hoop kansen biedt, met een aantal mogelijke vervolgstappen die wij zouden adviseren. De start hiervan is eigenlijk de potentieelstudie die wij hebben uitgevoerd voor de RES Noord- en Midden-Limburg voor de productie van groengas specifiek. Dan zien we dat de potentie op allerlei vlakken ligt, met name vergisting van mest tot groengas biedt heel veel kansen. Daarnaast zijn er een aantal andere potentiële bronnen in de regio, zoals het groente- fruit- en tuinafval, rioolzuiveringsinstallaties, de akkerbouw en de tuinbouw. Het is geen nieuwe technologie om daar groengas uit te halen. Dat wordt al tientallen jaren gedaan en zeker op dit moment zijn er op veel plekken in Nederland ook initiatieven om dat te gaan vergisten. Specifieker voor de regio ziet u hier met kleurtjes hoe donkerder hoe groter de potentie is van groengas, met name gebaseerd op de productie van mest in de regio en dat zit hier met name geconcentreerd rondom Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Nederweert, maar ook de andere gemeenten hebben daar nog zeker potentie voor. Dat is heel globaal. Onderliggend ligt eigenlijk een grote data-analyse die we hebben uitgevoerd tot op postcode-4 niveau, bijna bedrijfsniveau. We hebben gekeken waar zit welke productie en welke

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

mogelijkheden biedt dat. Dus er liggen vrij veel gegevens onder om dit op een hoog niveau te kunnen weergeven. Kijken we dan wat dat betekent voor met name de woningbouw. We zien dat als een hele belangrijke toepassing. Ik noemde net al dat de maximale groengasproductie goed zou zijn voor het verwarmen van 50 tot 150% van alle woningen in Noord- en Midden-Limburg. Dat verschil zit hem erin dat als we uitgaan van de huidige situatie waarbij woningen op een gasketel verwarmd worden dan zou je daar in 50% van het huidige gasverbruik kunnen voorzien in groengas opgewekt door mest. Op het moment dat je naar een hybride vorm zou gaan met hybride ketels die deels op elektriciteit en deels op gas werken, dan zou je dat kunnen ophogen naar zo'n 150%. Ik heb hier in het midden gezet wat het gemiddelde daarvan is met een balkje eromheen in totaal. Dat is die 50 tot 150%. Kijk je bijvoorbeeld naar de belangrijkste gemeenten bovenaan dan bieden Nederweert en Venray heel veel potentie. Onderaan staan meer de volgebouwde gemeenten, Venlo en Roermond. Grotere stedelijke gebieden die hebben dat uiteraard wat minder, maar gemiddeld zit er een behoorlijke potentie in. Groengas blijft een schaars goed. We zien dat de potentie hier heel groot is. Andere regio's in Nederland hebben dat natuurlijk wat minder. Daarom blijft de energiebesparing in de gebouwde omgeving belangrijk en mogelijk kan groengas dan ook een exportproduct worden naar andere provincies in Nederland. Waarom denken wij dat dit met name voor de woningbouw van belang is? Wij zien dat in de energietransitie er een aantal woningen zijn die gebaat zijn bij oplossingen die beter aansluiten bij de huidige situatie. Dat zijn namelijk woningen die niet geschikt zijn of niet makkelijk geschikt te maken zijn om op een lage temperatuur te verwarmen wat vaak nodig is op het moment dat je met warmtepomptechnologie aan de gang gaat. Er zijn gebouwtwerpen die zich gewoon niet zo goed lenen voor isolatiemaatregelen, die heel erg duur zijn om te isoleren of op lage temperatuur verwarming geschikt te maken. Denk ook aan monumentale gebouwen, vaak in binnensteden, waarbij regelgeving beperkt hoeveel isolatiemaatregelen je zou kunnen nemen, of gebieden waar de elektrificatie van de infrastructuur zich nog niet leent voor de uitrol van warmtepompen omdat dat een behoorlijke verzwaring van het net met zich mee zal moeten brengen. Daarnaast zien we dat er ook heel veel woningen gesitueerd zijn in een gebied waar de uitrol van bijvoorbeeld een warmtenet niet haalbaar is omdat het dunbevolkte gebieden zijn en de kosten voor infrastructuur onevenredig hoog zijn voor een relatief beperkt aantal woningen of dat inpassing in de ondergrond niet mogelijk is. Het voordeel in al deze situaties is dat er al gasleidingen liggen waar in principe gewoon groengas gebruikt zou kunnen worden. Dus voor dat deel van de woningbouw dat niet makkelijk op een andere manier te verduurzamen is, zou groengas een hele belangrijke rol kunnen spelen. Kortom, met name voor oude woningen die buiten de boot vallen voor de gangbare oplossingen zou dit een hele goede potentie kunnen zijn. Bijkomend voordeel voor burgers is dat voor het investeren in woningen om ze gasloos te maken er gemiddelde bedragen van € 40.000 vaak worden genoemd afhankelijk van welke studies je bekijkt. Dat is op dit moment nog niet nodig, waarmee we niet willen zeggen dat het überhaupt niet nodig zal zijn, want zoals we al eerder aangaven zal het nodig blijven om energie te gaan besparen in woningen. Landelijk gezien kunnen we maar 10% van de huidige potentie met groengas opwekken. Dus isoleren blijft belangrijk. Alleen het voordeel van die eerste stap naar groengas is dat burgers zelf kunnen kiezen op welk moment ze dat gaan doen en niet gedwongen op een korte termijn maar op dat moment wanneer ze toch hun huis gaan aanpakken of toch het geld hebben om te gaan isoleren bijvoorbeeld. De energierekening wordt er ook niet hoger van. Cv-ketels hoeven niet veranderd te worden, omdat groengas geïnjecteerd kan worden in het huidige gasnetwerk en gemengd met het huidige gas. En het kan ook duidelijkheid geven en rust voor de komende jaren omdat je de gasloosstrategie kan aanpassen hierop. Dat zijn de hoofdlijnen van de groengasproductie voor de woningen. Dan biedt het nog een aantal andere mogelijkheden, met name verwaarding van mest door

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

de kringloop te sluiten. Wat bedoelen we daarmee? Dat is eigenlijk dat als je naar dit plaatje kijkt dan staat er in het midden een biogasplant. Op het moment dat je mest gaat vergisten dan komt er niet alleen maar groengas uit maar ook andere zaken zoals methaan, stikstof, CO₂, NPK en ammoniumsulfaat. Ze worden eigenlijk uit de mest gehaald en zijn op verschillende manieren te verwaarden, wat betekent dat daar ook een goede businesscase op te maken is, wat we ook zien aan de businesscases voor mestvergisters bijvoorbeeld, wat er ook voor zorgt dat veel van deze zaken weer terug kunnen, bijvoorbeeld als meststoffen, het land op maar dan op de juiste manier gedoseerd, en weer terugkomen. Daarmee kunnen we een gesloten kringloop realiseren, maar dan is het ook mogelijk om een belangrijk deel van die groengasproductie nu op gang te brengen om die te betalen vanuit de waarde die er in de mest zit. De totale potentiële omzet die hebben we ook globaal doorerekend voor de regio Noord- en Midden-Limburg. Die ligt op zo'n € 150 miljoen per jaar. In de totale bedragen van de energietransitie zijn dat geen hele grote, hele gekke bedragen, maar het is wel degelijk relevant om businesscases op te maken voor bedrijven die hier in het zuiden willen deelnemen, maar we zien ook wel dat de overheid hier een rol in zou kunnen spelen. Wat dit plaatje eigenlijk zegt, is dat er op dit moment omzet zit in de producten die uit mest gehaald kunnen worden, wat nu niet altijd gebeurt, maar ook kosten die boeren op dit moment al betalen in de regio om hun mest af te voeren. Ook daar denken we dat die kosten naar beneden kunnen terwijl er nog steeds een goede businesscase gemaakt kan worden. Heel globaal is dat dit. Het is vrij gedetailleerd. Dus ik zal hier niet te lang op ingaan, maar die businesscase is met name gebaseerd op het toepassen van een hogedrukriolering voor de afvoer van mest, waarmee de kosten voor het afvoeren naar beneden kunnen, waarmee je ook gecentraliseerd die mest kunt gaan vergisten en al die restproducten eruit kunt halen, maar daarnaast is het ook van belang dat je hiermee de stikstof kunt reduceren. Op het moment dat mest dagvers wordt afgevoerd met een hogedrukriool, ontstaat er veel minder stikstof dan in de huidige situatie en dat kan weer kansen bieden in de ruimte voor woningbouw of infrastructuurprojecten. Het is ook geen nieuwe technologie. Toevallig heeft onze rechtsvoorganger Grontmij dit 30 jaar geleden al op de Veluwe een keer toegepast, met name vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid omdat er veel minder vrachtwagens hoeven te rijden om mest af te voeren. Daarbijkomend voordeel is met name de stikstofreductie en mogelijk methaanreductie. Stikstofreductie heb ik net eigenlijk al benoemd. Zoals nu berekend gaat dat richting de 60 tot 80% reductie op de stikstofuitstoot. Gezien de discussie rondom het stikstofdossier is dat een uiterst relevante zaak die overigens nog wel verder gedetailleerd moet worden, waar met name van belang is dat dit ook als een reductiemethode opgenomen wordt in de regelingen zodat die ook te verwaarden is en ingezet kan worden. Dat brengt mij ook eigenlijk bij de vervolgstappen. De next steps op dit vlak zoals wij zouden adviseren is om dit als een soort van publiekprivaatprojectteam op te pakken om hier verder naar te gaan kijken omdat wij zien dat hier gewoon een enorme potentie in zit. Heel erg belangrijk is een driedubbele inzet van zowel de sector als beleid te hanteren. In de afgelopen tijd heeft met name Henk Monshouwer veel gesproken met name met de sector maar ook met allerlei andere belanghebbenden en wij zien dat er gewoon enorm veel enthousiasme is op allerlei plekken om hiermee aan de slag te gaan, met name omdat aan allerlei kanten de businesscase goed is maar het ook een aantal maatschappelijke problemen op kan lossen. Van belang daarbij is om een haalbaarheidsstudie verdiepend uit te voeren naar wat er allemaal mogelijk is. De huidige studie biedt veel inzicht in de kansen. Dat zou verder onderzocht moeten worden, maar ook de mogelijkheid om methaan- of stikstofreductie te monetariseren is ontzettend belangrijk en het concept zou toegelaten moeten worden in de regeling ammoniak en veehouderij. Dat zijn de latere stappen. Wij denken op dit moment dat dit verhaal ontzettend belangrijk is omdat we in de energietransitie groengas nodig

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

hebben als één van de schakels om onze woningen te verduurzamen. Zeker op korte termijn is er heel erg veel mogelijk. Daarnaast kunnen we hiermee ook een belangrijke toevoeging bieden aan de reductie van stikstof, met name in de agrarische sector. Dat is eigenlijk in het kort mijn verhaal. Dus hier wou ik het bij laten en de mogelijkheid tot vragen openen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Renselaar, en dan kijk ik even of er mensen zijn die nadere informatieve vragen hebben. En de eerste is mijnheer Bastiaans. Dan ga ik zo het rijtje af. Er staan nog twee sprekers meer op de agenda. Dus hou daar rekening mee.

VVD (Bastiaans): Eigenlijk kunnen we er kort over zijn. Dank voor de presentatie. Ik heb eigenlijk heel veel vragen. Dus mijn vraag is eigenlijk kunnen we niet beter die vragen misschien ergens centraal schriftelijk indienen, waarna dat deze beantwoord gaan worden. Ik denk dat dat heel veel tijd scheelt, want ik heb hier best veel vragen over.

De voorzitter: Prima. Maar dan is dus de vraag aan mijnheer Van Renselaar of dat ook bij hem geregeld kan worden.

De heer Van Renselaar: Ja. Dat is voor ons geen probleem. Het is altijd prettig om schriftelijke vragen te ontvangen en die punt voor punt te kunnen beantwoorden.

De voorzitter: Prima. Dan denk ik dat we dat verhaal op die manier ook kunnen doen. Als daarbuiten nu nog een zeer prangende vraag is dan geef ik daar nu nog de gelegenheid voor en ik zag net mijnheer Van Wageningen zijn hand opsteken en mijnheer Loomans. Dus u mag een vraag stellen.

D66 (Van Wageningen): Ik heb twee dingen die prangend zijn en ze prangen omdat er na vandaag ook een positief gevoel wel blijft hangen. Dus u heeft een positief gevoel opgewekt en ik wil gewoon vragen of dat terecht is. Mag ik daar twee vragen over stellen? De ene is dat u claimt dat de groengasproductie en toepassing ervan een oplossing voor de stikstofproblematiek zijn, maar ik vraag u wel om daarover uit te wijden. Kijk, in tegenstelling tot direct elektriciteit opwekken moet groengas verbrand worden voordat je er iets aan hebt en daarbij komt weer stikstofoxide vrij, zoals bij ieder verbrandingsproces. Dus in tegenstelling tot duurzame elektriciteitsproductie zie ik hierbij wel stikstofoxide ook weer ontstaan. Natuurlijk in de mest zit stikstof en u claimt dat dat op de een of andere manier eruit gaat, maar hoe moet ik dat zien? Waar gaat dat eruit?

De voorzitter: Mijnheer Van Renselaar.

De heer Van Renselaar: Dat zit hem met name in het feit dat op het moment dat mest langer blijft liggen dat dan ook pas die stikstofverbindingen gerealiseerd worden. Dus op het moment dat de mest nu snel afgevoerd wordt, dan ontstaat er gewoon veel minder stikstof. Dus de stikstof zit niet al per definitie in de mest direct aan het begin, maar dat wordt meer. Dus op het moment dat je hem in dit geval, zoals uitgezocht is met een hogedrukriolering, direct zou afvoeren, zou er gewoon veel minder stikstof ontstaan. Dat zorgt er ook voor dat je geen 100% reductie krijgt, want inderdaad doordat straks dat groengas verbrand wordt komt dan steeds een deel stikstof vrij.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Loomans.

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie
Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

D66 (Van Wageningen): Maar ik heb nog één andere vraag als het mag.

De voorzitter: Nee, het gaat te lang worden. Ik kijk op de klok en we redden het anders niet. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel voor uw presentatie. Als ik het plan goed begrijp drijft uw plan eigenlijk op mest. Daarom is mijn vraag als in de komende tien jaar de Nederlandse veestapel gehalveerd zou worden, heeft u dan nog een businesscase over? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Renselaar.

De heer Van Renselaar: Ja, die is er zeker. De vraag is natuurlijk wat daarmee gaat gebeuren. Dus in die zin is dat misschien een politieke discussie. Op het moment dat de veestapel gehalveerd zou worden betekent dat dat we in plaats van in 10% in 5% van het huidige gasverbruik kunnen voorzien met groengas en de restproducten die eruit komen blijven dezelfde maar dan de helft van het totaal wat we anders zouden kunnen voorzien. Dus die businesscase wordt kleiner maar blijft nog steeds rendabel.

De voorzitter: Oké. Dank u. Dan even de laatste.

PVV (Megens): Ja, dank u wel, voorzitter. Hartelijk dank voor de presentatie. Ik heb eigenlijk een korte vraag. Wat kost zo'n installatie eigenlijk om in gebruik te nemen?

De voorzitter: Mijnheer Van Renselaar.

De heer Van Renselaar: Dat is moeilijk zo in één keer te zeggen, omdat het heel afhankelijk is van de capaciteit die zo'n installatie heeft natuurlijk. In totaal ga je wel kijken naar een investering van enkele honderden miljoenen als je de totale potentie zou willen gaan benutten. Dus in verhouding tot die businesscase van € 150.000 miljoen per jaar, zou je daar een heel aantal jaren voor nodig hebben om die terug te verdienen, maar zoals ook wel gebruikelijk is in de industrie.

Spreker [2:26:50]: Ik heb één korte vraag.

De voorzitter: ja.

Spreker: U heeft het over die persleidingen. Liggen die er al of moeten die nieuw worden aangelegd.

De voorzitter: Mijnheer Van Renselaar.

De heer Van Renselaar: Die zullen opnieuw moeten worden aangelegd. Die liggen er nog niet. Dus dat is een belangrijk onderdeel van het geheel om ook in de haalbaarheid verder uit te zoeken in een businesscase.

De voorzitter: Dan wil ik het volgende voorstellen: schriftelijke vragen naar de Griffie. Die zal ze Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

doorsturen en de vraag aan mijnheer Van Renselaar is om zijn presentatie beschikbaar te stellen, maar dat zal geen bezwaar zijn denk ik. Kunnen we die hier krijgen of houden?

De heer Van Renselaar: Ja.

De voorzitter: Goed. Eenieder die dus naar aanleiding hiervan nog verdere vragen heeft kan die indienen bij de Griffie, die ze doorstuurt. Dan dank ik u voor uw presentatie en gaan we snel door naar de tweede presentatie. Dat is groengas in Limburg en die wordt gehouden door Ton Voncken van Bio Treat Center. Het woord is aan mijnheer Voncken en de techniek zal zorgen dat hij komt.

De heer Voncken: Ben ik zo te zien en te horen?

De voorzitter: Jawel, mijnheer Voncken. Ga uw gang.

De heer Voncken: Dank je wel voor de uitnodiging. Aan mij is gevraagd om vanuit ook het landelijke perspectief hiernaar te kijken. Ik zal me even voorstellen. Ik werk als zelfstandig consultant in alles wat met biomassa, duurzame grondstoffen en groene energie uit biomassa te maken heeft en dat doe ik onder andere voor de biogas brancheorganisatie Groengas Nederland en ook vanuit de topsector agri en food. Waarom willen we biogas? Biogas willen we produceren omdat het een belangrijke bijdrage kan leveren aan de verduurzaming. Wij hebben de duurzame doelstellingen en biogas is één van de bronnen die kan zorgen dat we ook moleculen in de energiemix van de toekomst krijgen. Om dat even toe te lichten, energie uit zon en wind kan elektronen produceren maar daar kunnen we niet alles mee. We hebben voor bepaalde processen, bepaalde toepassingen, ook moleculen nodig, onder andere voor hoogwaardige warmte en mobiliteit. Bovendien is biogas een product uit biograndstoffen wat weer past in de circulaire activiteiten. Als we gaan kijken wat die rol is van die bio-energie in dat systeem, dan is het vooral een verschil tussen de lange koolstofcyclus en de korte koolstofcyclus. Als fossiel nu uit de grond halen, halen we in feite ook bio-based, want fossiel is ook bio-based, koolstof uit de grond en daarmee verhogen we de CO₂ in de atmosfeer en door dat te gebruiken, in te gaan zetten uit bio-grondstoffen, verkorten we die cyclus en wordt in feite de CO₂ in de atmosfeer verminderd. Vandaar ook dat ene plaatje waarop duidelijk te zien is dat het draait om de koolstofketen: fossiele koolstof vervangen door bio-based koolstof. Het andere plaatje dat u ziet is in 2014 gemaakt, waarbij het totale gasverbruik van Nederland is weergegeven van € 42,5 miljard kuub waarbij de transitie een beetje aangegeven was. Toen was nog het idee dat we in 2017/18 nog 25 miljard kuub aardgas uit Groningen zouden oppompen. Inmiddels weten we uit de besluiten die genomen zijn dat het oppompen van Groningen-gas veel sneller teruggebracht wordt dan dat toen gepland was en dat we dus dat gas ergens anders moeten halen. Dat zou onder andere uit besparing moeten komen, maar we weten ook dat in 2021 nog steeds het totale gasverbruik in Nederland op 42,5 miljard zit. Dus we hebben een gigantische opgave en dan is het de zoektocht produceren we een deel in Nederland of worden we volledig afhankelijk van import. In het klimaatakkoord is ook de rol van groengas benoemd. Daaruit is in maart 2020 de routekaart groengas door het ministerie van Economische Zaken gepresenteerd. Daar is een ambitie van 2 BCM, zeg maar twee miljard kuub groengas voor 2030 neergezet. De vergelijking met de 3,7 die net genoemd is, is dat die 3,7 het totale technische potentieel is en deze zeg maar meer op een hopelijk haalbare hoeveelheid gericht is. De focus in Nederland op het stimuleren van duurzame energie ligt vooral op kostprijs en alle innovaties die we stimuleren zijn dan ook gericht op vooral techniek en kostprijsverlaging van techniek. Ik kom

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

daar zo meteen nog wel even op terug. In die routekaart wordt een hele hoge ambitie toegekend aan de verwachting van vergassing, maar daar moeten we ook van constateren dat vergassingstechnieken nog geen bewezen technieken zijn en dat het dus ook wel een beetje een langere termijn ambitie is. Daarnaast moet groengas in het huidige SDE-systeem blijven concurreren met zon- en windenergie. Inmiddels is wel duidelijk dat door technische innovatie de productiekosten van zon en wind aanzienlijk gedaald zijn en dat die kostprijsverlaging bij groengasprojecten veel moeilijker is, ook omdat die kostprijs van biogroeistoffen daarin zit maar ook het technische proces veel ingewikkelder is. Dus vandaar een paar kritische kanttekeningen bij die routekaart. Gas is nodig ook in de toekomst. Ook na 2050 zullen we gas in onze energiemix nodig hebben. Dus die moleculen kunnen we niet zomaar maken uit wind en zon. Dat zou via groene waterstof kunnen, maar waterstof is geen energiebron maar een energiedrager. Dus daar moet je meer energie in stoppen dan dat je eruit krijgt. Dus dat is alleen maar haalbaar als je heel grote goedkope overschotten uit duurzame energie hebt en dat zal nog wel een tijdje duren voordat we zover zijn. Waar staan we nu met de groengasproductie in Nederland en in Limburg, heb ik er even bij gezet. In totaal zijn er in Nederland 270 installaties waarvan er 18 in Limburg staan. Een 170-tal ongeveer produceren via een warmtekrachtkoppeling elektriciteit en warmte. Er staan veertien installaties in Limburg, twee industrieel, één bij een waterzuivering en elf agro-koolvergisters. In Nederland zijn er 23 installaties die uit biogas direct de warmte produceren. Die kennen we in Limburg niet en er zijn een 60-tal installaties landelijk die groengas produceren. Groengas is vergelijkbaar met de Groningen-gaskwaliteit en die wordt direct ingevoerd in het gasnetwerk. In Limburg kennen we vier van dit soort installaties, één grootschalige installatie en drie kleinschalige mono-mestinstallaties op boerderijniveau. We produceren anno 2020 rond de 200 miljoen kuub groengas en nog 250 miljoen kuub biogas wat ongeveer overeenkomt met 210 miljoen kuub groengasequivalent. Het verschil tussen groengas en biogas heeft te maken met de energie-inhoud. Groengas wordt geproduceerd op basis van biogroeistoffen. Op dit plaatje ziet u dat dat met name gebeurt uit de natte biogroeistoffen. De droge biogroeistoffen worden vooral ingezet voor directe verbranding en de natte omdat biogasproductie ook een nat proces is. Dat gebeurt uit de op het rijtje staande producten. Maar omdat we hier inzoomen op agro en mest ga ik even door naar dat stukje, de rol van die reststromen. We zagen in het voorste stuk dat qua potentieel de agrostromen de grootste zijn en dat is vooral mest, maar het is ook vooral een technisch potentieel. In biogas zit verhoudingsgewijs relatief weinig biogas, maar het is vooral een hele goede voedingsbodem vanwege de micro-organismen die erin zitten om het biologische gasproductieproces op gang te houden. Landelijk wordt er op dit moment maar 2,4% van alle mest in een biovergister ingezet en mestvergisting draagt bij aan die duurzame energieproductie en is eigenlijk geen mestverwerking, omdat de mestproblematiek vooral een mineralenoverschotprobleem is en je hier eigenlijk een deel van de koolstof uit de grondstof haalt, uit de mest haalt die je in methaan omzet en dus in energie omzet. In Nederland worden geen gewassen geteeld om biogas te produceren. En in één van deze plaatjes ziet u ook dat vooral bij de rundveehouderij het grootste potentieel aan mest zit waar ook in feite de grootste potentie voor de toekomst ligt. De diverse toepassingsmogelijkheden zijn dat je dus met biogas allerlei kanten op kunt, maar daar ga ik hier niet te ver op in. Wel een belangrijke is dat we in Nederland proberen heel veel via innovatie de kostprijs omlaag te brengen. Maar we zien ook dat in de markt duurzaam produceren nog altijd duurder is dan het zogenaamde ideale fossiele systeem. Dus dit plaatje laat eigenlijk zien dat je kunt innoveren wat je wilt maar als je in de markt niet een instrument hebt om dat duurder geproduceerde gas ook te vergoeden dan loop je tegen een muur aan, tegen een sluis aan in dit geval. Daarvoor kennen we onder andere de SDE en ook de HBE. Dit plaatje laat ik toch even zien

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

omdat we wel heel veel willen als maatschappij maar de markt het moet doen. Dus het zijn ondernemers die het moeten doen en zij moeten in deze ingewikkelde matrix zorgen dat ze continuïteit kunnen waarborgen. Het gaat dus over het collecteren van biomassa, over techniek en over het toepassen, maar ook over de kwaliteit van de ondernemer, zijn techniek en zijn financieringen en verdienmodel. En de meeste biogasinstallaties in Nederland op dit moment worden allemaal geëxploiteerd door ondernemers die een belang hebben in de biomassa. Techniek volgt biomassa en biomassa volgt niet zo heel erg snel techniek. Wat wil ik daarmee zeggen? Om de exploitatie rond te krijgen moet je techniek naar de plek brengen waar het meest interessant is. Je kunt niet zomaar biomassa overal naartoe gaan slepen. We kennen twee stimuleringsystemen wat ik al zei. Eén is de SDE-subsidie, de duurzame energiesubsidie die we al jaren kennen daarvoor en dat is een omslagstel inmiddels dat wordt gevoed door de duurzame energietoeslag die iedereen op zijn energierekening betaalt en dat wordt door het kabinet in feite jaarlijks in budgetten uitgezet om de goedkoopste systemen per jaar te stimuleren om te gaan produceren. Techniekneutraliteit en kostprijs zijn daar belangrijke uitgangspunten. De andere techniek is de HBE, de hernieuwbare brandstofeenheid. Dat is een soort CO₂-certificaat en dat wordt vooral in de biobrandstoffenmarkt toegepast. Dat is in feite een vrijemarktinstrument dat gestuurd wordt door een bijmengverplichting. Zeg maar de brandstofleveranciers, dat noemen ze de accijnsplaatshouders, zijn verantwoordelijk om die verplichting in te vullen en zij kopen op de spotmarkt jaarlijks die certificaten. Jammer genoeg is daarmee dit instrument nog niet helemaal doorontwikkeld omdat het daarmee nog niet voldoende functioneert als onderlegger van financiering. We willen eigenlijk van een subsidiesysteem af en moeten naar een marktwerkingssysteem. Dus het zou eigenlijk goed zijn als het HBE-systeem verder doorontwikkeld wordt, maar we zien wel dat de trekkende kracht vanuit de transportsector ook hierdoor groei in die kant nu laat zien.

Kort een aantal trends en kansen. De groei van groengas stagneert eigenlijk omdat de SDE sinds 2018 behoorlijk verlaagd is, hoewel er een grote potentie ligt en een behoefte. Er is een beperkte groei mogelijk op basis van beschikbaarheid van koolproducten. Dat soort installaties en toepassingen zullen vooral ook plaatsvinden op centrale verwerkingslocaties. Zoals ik al zei neemt de vraag naar bio-LNG sterk toe waar ook de productie richting die afzet sterk zal toenemen. Dat zal ten koste gaan van groengas invoeden. Er is een heel groot potentieel, wat ook al in de eerdere presentaties is aangegeven, bij mono-mestvergisting op boerderijlocaties bij veehouderijen. Dat vergt echter wel een ander niveau van de SDE. De ambitie voor vergassing die zal het vooral moeten gaan krijgen uit houtachtige producten die vergast worden. Algemeen wordt er wel onderkend dat groengas een interessante optie is voor de bebouwde omgeving, maar dan moeten we echt anders gaan redeneren en kijken naar kosten. Eerder werd wel gezegd dat de kostprijs niet verhoogd moet worden, maar als we de kosten die we moeten maken voor de infrastructurele aanpassingen zouden verschuiven en de groengasproductieprijs/kosten wat zouden verhogen, dan zou je een andere verschuiving krijgen. Nu in het systeem gaat die groengasproductie onvoldoende omhoogkomen omdat er via de SDE te weinig betaald wordt. Als je daar een ander systeem op zou zetten dan zou groengas een prima middel zijn om de verduurzaming mee in te vullen. Voor degenen die nog alles willen weten over groengas, is er net een panorama groengas uitgebracht en dat is te vinden op de site van de biogas brancheorganisatie. En daar wou ik het bij afsluiten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Voncken. Dan kijk ik weer naar de commissie of daar vragen over zijn. Dan begin ik deze keer aan die kant, de heer Megens.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

PVV (Megens): Ja, dank u wel voorzitter. Er werd net gezegd die SDE+ die is verlaagd in 2018. De vraag die eigenlijk bij mij opkwam is wat als die hele SDE+ een keertje wegvalt. Is er dan nog een rendabel verdienmodel?

De voorzitter: Mijnheer Voncken.

De heer Voncken: Heel simpel. Als wij fossiel tegen deze lage prijs blijven afzetten dan niet, maar dat is het hele spanningsveld in de verduurzaaming. Als wij de negatieve milieueffecten van fossiel niet beprijzen dan zal duurzaam produceren het moeilijk krijgen.

De voorzitter: Oké. Ik kijk even verder of er vragen zijn. Dan kom ik bij de heer Loomans. Aan u het woord.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel en dank voor de presentatie ook. U maakte twee opmerkingen die bij mij zijn blijven hangen. De eerste was groengas zijn moleculen. De tweede opmerking was dat dat gas op dit moment vooral moeilijk concurreert met de prijzen van energie uit zon en wind. Dat levert mij eigenlijk de vraag op van is er al eens aan gedacht om te kijken of dat biogas geschikt is als grondstof voor de industrie als vervanging van producten die uit aardolie komen?

De voorzitter: Mijnheer Voncken.

De heer Voncken: Ja, dat is bekeken. Alleen daar geldt hetzelfde voor. De industrie maakt nu ook gebruik van goedkoop fossiel gas. Dus ook daar blijft datzelfde probleem en in de industrie heb je nog meer te maken met de schaalgrootte. Dus de productie-infrastructuur zal niet echt veranderen daardoor.

De voorzitter: Oké. Dan kijk ik verder of er vragen zijn en die zie ik niet. Dus rest mij u te bedanken mijnheer Voncken. Ik hoop ook dat wij de presentatie hier kunnen krijgen of houden.

De heer Voncken: Ja.

De voorzitter: Dan kunnen wij die aan de commissie beschikbaar stellen. Dan gaan we over naar de laatste spreker. Dat is mijnheer Van Bergen die groengas en de transportsector zal bespreken. Dus het woord is aan mijnheer Van Bergen.

De heer Van Bergen: Ja goedmorgen. Bedankt voor de uitnodiging. In eerste instantie was mijn collega Peter Bosma uitgenodigd voor dit gesprek. Alleen hij is helaas verhinderd. Dus hij heeft mij gevraagd of ik het wou overnemen. Dus bij dezen. Ik zal de presentatie er even bij pakken. Ik spreek hier namens OrangeGas. Ik ben Marc van Bergen. Ik ben zelf accountmanager in Nederland en Duitsland en ik richt mij op de transportsector. Even een stukje introductie over wat ik ga vertellen. Er is natuurlijk al heel veel verteld. Dus ik heb zonet al een aantal sheets eruit gehaald om het wat korter te maken. OrangeGas is in 2008 opgericht door Marcel Borger. Wij hebben een tweetal aandeelhouders bij OrangeGas. Dat zijn de ABN AMRO en Meewind. Wij hebben een drietal eigen productielocaties in Nederland. Wij zitten momenteel in meerdere landen waaronder ook in Duitsland

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

en Zweden. Ik ga een stukje vertellen over Bio-CNG, groengas in de transportsector in Limburg, de kansen en de sterktes en wat wij vanuit OrangeGas kunnen betekenen. Hier laten we zien onze productie in Beverwijk bij het HHNK. Daar hebben wij onze eigen biogasproductielocatie, waarbij je ziet dat het vanuit rioolzuivering tot biogas wordt opgewaardeerd, vervolgens naar groengas en wij het vervolgens aan onze tankstations, onze afnemers, kunnen aanbieden. Rechts onderin heb ik nog een plaatje staan van Verbio. Dat is onze partner in Duitsland waar wij ook biogas opwaarderen naar groengas en dat wordt vanuit Verbio gedaan vanuit stro. Dit is bijvoorbeeld een biogasproject van ons in Amsterdam, waarbij we verwerkt rioolslib opwaarderen tot biogas. De gecreëerde hoeveelheid brandstof is vervolgens geschikt voor de voortstuwing van ongeveer 5.600 personenvoertuigen of 420 vuilniswagens. Daarnaast is het ook eventueel te gebruiken voor de woningen in onze hoofdstad. En op het plaatje rechts onderin ziet u ons tankstation aan de Australiëhavenweg in Amsterdam waar wij een heel pallet aan duurzame schone brandstof aanbieden. Een stukje over ons netwerk. Wij zijn momenteel actief in drie landen. In Nederland en in Duitsland zijn wij momenteel marktleider op het gebied van groengas, maar in Nederland zitten we ook in de snelladers bijvoorbeeld. Wij hebben meerdere waterstofstations. Wij hebben een aantal LNG-stations bijvoorbeeld in samenwerking met BC Berkel. Ook bieden wij HVO-100 aan ook onder andere in samenwerkingen. In Duitsland zijn wij bezig momenteel voor de bouw van een LNG-station, waarin we in de toekomst ook bio-LNG willen gaan verkopen. Daar hebben we ook meerdere samenwerkingen, zoals ik net al zei bij Verbio onder andere en ook met Aral. We zijn ook in Zweden momenteel actief waar we in de toekomst ons eigen biogas ook willen neerzetten en dan met name ook op bio-LNG. Dus dat komt er allemaal aan. De transportsector: Wij bij OrangeGas geloven dat de transportsector niet kan voortborduren op één duurzame brandstof. Vandaar dat wij geloven in een mix van duurzame brandstoffen, want er is natuurlijk meer dan groengas alleen. Het gaat hier over groengas. Dus ik zal het daarbij houden, maar wij geloven bij OrangeGas in een mix daarvan. Er zijn een aantal subsidies beschikbaar voor transporteurs in Nederland om trucks aan te schaffen bijvoorbeeld op een duurzame brandstof rond de CNG en LNG. Er zijn een aantal zoals de MIA en de VAMIL. In Gelderland zijn nog weer andere subsidies beschikbaar. Wat momenteel een hot item is dat is de Mautbefreiung in Duitsland, waarbij schone voertuigen bijvoorbeeld op CNG en op LNG worden vrijgesteld van de Maut, wat nog tot einde van 2023 sowieso blijft. Vervolgens is een stukje groengas volledig beschikbaar en hierna laat ik even een afbeelding zien van de Suikerunie, ook wel de Cosun Beet Company, waarbij zij zelf het groengas produceren en vervolgens bij ons op locatie tanken in hun eigen wagens ook. Dat doen ze van overgebleven bietenstaartjes en andere plantresten, wat ze produceren tot gas wat vervolgens wordt opgewaardeerd naar groengas. In Limburg zijn er momenteel tien Bio-CNG locaties waarvan er vier van OrangeGas zijn en wij zijn momenteel nog bezig om in Budel een vijfde station te openen. Dat zijn allemaal Bio-CNG locaties in Limburg. Dit is net ook al een paar keer besproken, de kansen in Limburg, ook om regionaal biogas te produceren. Voor ons is het dan taak ook om onze stations te upgraden, zodat ze ook altijd gewoon geschikt zijn voor het goed aftanken van trucks. En wat natuurlijk altijd belangrijk is, is om langs de belangrijke transportcorridors, want Limburg is een belangrijk knooppunt van Nederland als het ware ook richting het Roergebied in Duitsland, die tankstations goed te upgraden en in die belangrijkste corridors te zitten. Dit is eigenlijk net ook al genoemd. Dus daar fiets ik snel doorheen. Het is gewoon één van de schoonste brandstoffen als je kijkt naar het Well to Wheel principe en reductie van CO₂-uitstoot. Wij hebben in ieder geval een landelijk dekkend netwerk momenteel in Nederland en in Duitsland maar natuurlijk ook de andere aanbieders daarvan. Dus je kunt groengas op veel plekken tanken. En er zijn momenteel veel merken beschikbaar in zowel de trucks als in de bedrijfsbussen als in de personenwagens die voertuigen

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

aanbieden op groengas. Tot slot, wat wij kunnen doen. Dat is bijvoorbeeld helpen met een wagenparkscan bij bedrijven. Wij realiseren op veel punten. Ook bij bijvoorbeeld transportbedrijven kunnen wij overal mee helpen. Wij helpen ook bijvoorbeeld bij aanbestedingen en wij kunnen ook helpen om voertuigen uit te zoeken voor het wagenpark. Dan wil ik u danken voor uw aandacht. Hieronder heb ik nog een paar plaatjes gezet zoals de Cosun Beet Company die op hun eigen groengas onderweg is en Post.NL die ook op weg is met groengas. Mochten er vragen zijn dan zou ik die graag schriftelijk ontvangen van u. Dank u wel.

De voorzitter: Oké, mijnheer Van Bergen. U geeft zelf aan schriftelijk. Dus dan denk ik dat we dat ook maar moeten doen. Maar mijnheer Bastiaans die houdt zich daar niet aan en heeft toch een prangende vraag volgens mij. Gaat uw gang.

VVD (Bastiaans): Sorry, mijnheer de voorzitter. Ik denk dat u een redelijk mooie businesscase heeft en dank voor de presentatie. Maar wat zou de Provincie voor u kunnen doen. Dat is eigenlijk mijn vraag. Die proef ik nu niet heel even.

De voorzitter: Mijnheer Van Bergen.

De heer Van Bergen: Nee, dat begrijp ik inderdaad, maar toch zou ik die vraag ook graag schriftelijk willen doen. Ik ben gevraagd op het laatste moment omdat mijn collega helaas verhinderd is. Die vraag die leg ik graag dan bij hem neer. Hij is directeur van OrangeGas en hij kan u daar beter bij verder helpen dan dat ik dat kan doen.

De voorzitter: Oké, dan zullen we uw directeur in de gelegenheid stellen om nog een vraag aan de Provincie te doen. Mijnheer Van Wageningen, aan u een korte vraag.

D66 (Van Wageningen): Ik heb inderdaad eerder met de heer Bosma gesproken en hij zei ook we waren op zoek, en de heer Megens ook, naar wat is eigenlijk het verdienmodel en is er wel een verdienmodel. Ik hoorde van hem dat er transporteurs zijn die graag hun vervoer willen vergroenen omdat ze daar opdracht toe krijgen. Dus degenen die hun transport inroepen die willen graag hun supply chain verduurzamen en hebben daar ook extra geld voor over om dat te doen. Zit daar een verdienmodel in? U zei eerder al Noord-Limburg is een knooppunt en het is een plek waar veel grondstof voor groengasproductie vrijkomt relatief. Dat waren de eerdere sprekers die dat zeiden. Zit hier een richting in waar de Provincie in door moet denken? En zit hier misschien het begin van een verdienmodel in?

De voorzitter: Als u in staat bent mijnheer Van Bergen dan mag u die vraag beantwoorden en anders gaat die ook naar de directeur.

De heer Van Bergen: Zelf denk ik dat daar zeker een verdienmodel in zit, maar om meer op de materie in te treden leg ik hem liever aan mijn collega voor. Hij gaat hier ook over. Dit gaat eigenlijk buiten mijn taak om zeg maar.

D66 (Van Wageningen): Dank u wel.

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

De voorzitter: Oké. Dan zijn er verder geen vragen en dank ik u ook voor uw presentatie. Wij hebben dan dus van drie mensen inzicht gekregen in de mogelijkheden, de productiemogelijkheden en gebruiksmogelijkheden van groengas. Dus dank daarvoor. Dan kijk ik nu rond en dan heeft mijnheer Burlet nog een opmerking of een vraag.

Gedeputeerde Burlet: Ja, ik heb nog één opmerking naar aanleiding van de vraag van mevrouw Berghorst. We waren even gaan zoeken alle twee en bedankt trouwens dat u het ook gevonden, dat er een toezegging gedaan is 26 november vorig jaar door mevrouw Brugman. Dat was de sonderende sessie over de PES. Die is jammer genoeg niet als formele toezegging vastgelegd geworden en daardoor is in elk geval de opdracht niet terechtgekomen bij deze portefeuillehouder. **Ik zou u wel graag vragen om deze dan goed vast te leggen nu, dat er een toezegging gedaan is, dat er een informatiesessie komt over OPAC op zo kort mogelijke termijn.**

De voorzitter: Ik heb de griffier zien schrijven maar mevrouw Berghorst wil er ook nog wat van zeggen.

PvdA (Berghorst): Ja, ik heb even een aanvulling. Het was niet 26 november maar 16 oktober, bij de sonderende behandeling van de PES.

De voorzitter: Maar dan is nu alles scherp geslepen en dan wachten wij op die presentatie. Was dat het? Dan dank ik de commissie voor de constructieve wijze van vergaderen en dan sluiten wij de vergadering. De vergadering is gesloten. Dank u.

8.3 Rondvraag/mededelingen

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ik dacht dat er nog een vraag te beantwoorden was toch voorzitter?

De voorzitter: Welke?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Over de RES.

De voorzitter: Sorry.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: De PVV heeft daar een vraag over gesteld.

De voorzitter: Dan ben ik net iets te vlug, maar gaat uw gang.

PVV (Megens): Ja, dank u wel voorzitter. Wij waren aanwezig bij de infosessie van de RES Zuid-Limburg en op een gegeven moment ging het over de wensen en bedenkingen aangeven. Wij waren eigenlijk toch van mening van wij gingen die toch vaststellen. Dus wij hadden zoiets van hier moeten wij toch even naar vragen hoe het echt zit allemaal.

De voorzitter: En wat is dan de vraag? Is dat hoe het zit met de wensen en bedenkingen over de Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

RES? Oké. Dan is de Gedeputeerde aan bod om daar iets mee te doen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, dank u wel voorzitter. Ik begrijp de vraag. Hoe zit dat precies? Als het gaat om het formele project van de definitieve RES van Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg, dat is de 1.0 versie, die wordt op 18 juni in de Staten ter goedkeuring en besluitvorming aangeboden. Er is een sonderende bespreking hiervoor op 28 mei hier in de commissie. Dan worden de beide Statenvoorstellen behandeld. U heeft van tevoren natuurlijk in verschillende sessies uw wensen en bedenkingen al mee kunnen geven, maar u kunt dan zeg maar kijken of het voldoende recht doet aan datgene wat er in die consultatieperiode is geweest, want u heeft die wensen en bedenkingen dus mondeling in feite al kunnen doen. En misschien heeft het wat verwarring veroorzaakt. Vanuit de NPRES, dus de landelijke RES, is aangegeven hoe om te gaan met moties en amendementen. Dat zal niet leiden tot aanpassing van die stukken van die 1.0 versies zelf, maar dat wordt als een addendum meegenomen omdat er natuurlijk van alle kanten wat zou kunnen komen. En het stuk zelf wordt in zijn totaliteit in zijn eigenheid zeg maar vastgesteld in raden en in PS, maar dat addendum zou dan de moties en amendementen moeten bevatten. Dat is het advies van NPRES geweest. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Megens, bent u tevreden met de beantwoording?

PVV (Megens): Ja. Ik vroeg mij dan wel af als wij dat dadelijk dan vast gaan stellen, stel PS zegt dit is niet akkoord, wat gebeurt er dan met het stuk?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Het kan natuurlijk voor komen dat het stuk zelf door verschillende, misschien een raad in een gemeente, ook niet vastgesteld wordt. Het blijft de visie van de regio. Dus in die zin is het niet zo dat die dan van tafel geveegd wordt.

De voorzitter: Maar als ik het goed begrijp dan liggen in die procedure toch nog wel wat valkuilen en misschien is het helder om die procedure dan zeker voor 28 mei in de commissie helder te hebben en misschien ook te delen met de Staten dat wij niet met zaken op de proppen komen waarvan gezegd wordt dat past niet hier of daarin vanwege de vastgestelde procedure want ik denk dat daar eigenlijk een beetje uw vraag over gaat. Het is nog wel, hoe moet je dat zeggen, een wirwar om eruit te komen hoe je precies moet opereren. **Is het mogelijk dat wij als commissie zo'n procedurebeschrijving ontvangen?**

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: U kunt zeker zo'n beschrijving ontvangen maar er zijn geen valkuilen. Zoals u dat verwoordt begrijp ik dat niet.

De voorzitter: Oké.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Maar ik kan gerust u schriftelijk informeren wat de procedure zal zijn. Die amendementen en moties die ingediend kunnen worden tijdens de vaststelling van de visie, dus van 1.0 in juni, die worden meegenomen bij de RES 2.0, maar wij kunnen dat rustig ook nog eens schriftelijk aan u duidelijk maken.

9 Sluiting

Mobiliteit en Duurzaamheid – 12-3-2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)

De voorzitter: Dat zou heel fijn zijn. Dan hebben we dat onderdeel ook gehad. Ik was er wat snel overheen gegaan. Sorry daarvoor. Dan ben ik nu wel bij punt 9, de sluiting. Die had ik al geïntroduceerd. Dus ik sluit de vergadering. Dank u wel.

Vastgesteld in de vergadering van 28 mei 2021,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Birgelen-Droog

Van der Linden